

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕

๑. บทนำ

อนุวัตรตามมาตรา ๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งกำหนดให้ ศอ.บต. จัดทำยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐, แผนแม่บท ๒๓ แผนภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ แผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ และแผนบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ มีผลให้ ศอ.บต. จะต้องดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องและสนองต่อเป้าหมายของนโยบายเพื่อบังคับวิถีให้ทุกส่วนราชการที่มีแผนงาน โครงการและกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถดำเนินการได้โดยถูกต้อง สามารถสนองตอบปัญหาและความจำเป็นของประชาชนที่สำคัญ นั่นคือสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันภายใต้การมีระบบการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การพัฒนาของกระทรวง กรมและหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นเอกภาพ นำไปสู่การปฏิบัติเป็นรูปธรรม เร่งรัด ผลักดัน การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ (Function, Agenda, Area) ให้เป็นไปตามเป้าหมาย เสริมการทำงานของ กระทรวง กรม และหน่วยงานของรัฐให้มีความต่อเนื่อง มิให้เกิดช่องว่าง และสนับสนุนการพัฒนาเสริมความมั่นคงของ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. ทั้งนี้ ได้ให้ความสำคัญลำดับสูงกับพื้นที่และประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกชั้นตอน โดยมีความมุ่งหมายและขอบเขตของยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑.๑ ความมุ่งหมาย

เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยตามสายงานปกติ ซึ่งอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้แก่ กระทรวง กรม และหน่วยงานที่มีหน้าที่หรือจัดตั้งขึ้นเพื่อ แก้ไขปัญหาเป็นการเฉพาะ ได้แก่ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ลงสู่พื้นที่ เชื่อมโยงและเชื่อมต่อการพัฒนาในพื้นที่ให้ครบวงจรและไร้รอยต่อ และประสานงาน เร่งรัด ผลักดัน การดำเนินงานของกระทรวง กรม หน่วยงานของรัฐและที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และนโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑.๒ ขอบเขต

เป็นการดำเนินการขับเคลื่อนให้เกิดการบูรณาการยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของกระทรวง กรม และหน่วยงานที่มีหน้าที่ลงสู่พื้นที่ เชื่อมโยงและเชื่อมต่อการพัฒนาในพื้นที่ให้ครบวงจรและไร้รอยต่อ และประสานงาน เร่งรัด ผลักดันการดำเนินงานให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ แผนแม่บท ๒๓ แผนภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ แผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๒ และแผนบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๖๕

๒. สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๑ ปัญหาความมั่นคง

สถานการณ์ในพื้นที่มีแนวโน้มดีขึ้นตามลำดับ โดยจากข้อมูลของ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. ในฐานะหน่วยรับผิดชอบในระดับพื้นที่ได้รวบรวมข้อมูลสถิติสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในช่วงระยะเวลา ๘ ปี จากปี พ.ศ.๒๕๕๔ – ๒๕๖๒ ได้แสดงแนวโน้มจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงลดลง มากกว่าร้อยละ ๖๐ โดยในปี พ.ศ.๒๕๕๔ มีเหตุการณ์ความรุนแรง ๖๑๓ เหตุการณ์ และลดลงตามลำดับ จนถึงปี พ.ศ.๒๕๖๒ มีเหตุการณ์ความรุนแรงเหลือเพียง ๑๔๐ เหตุการณ์ โครงสร้างกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงถูกสลาย สูญเสียกองกำลังและแนวร่วมทั้งจากการสร้างความเข้าใจ การแปรเปลี่ยนการต่อสู้มาใช้แนวทางสันติวิธี และการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งถูกจำกัดเสรีในการปฏิบัติทำให้ศักยภาพในการก่อเหตุขนาดใหญ่ลดลง และขาดความชอบธรรมในการก่อเหตุจากประชาชนในพื้นที่ นานาชาติ องค์กรระหว่างประเทศ และองค์กร สิทธิมนุษยชน

จากสถานการณ์ความรุนแรงที่ลดระดับลงได้ส่งผลดีต่องานพัฒนาภาครัฐและการสร้างความเข้าใจ สามารถลงลึกไปถึงประชาชนในหมู่บ้านมากขึ้น ในขณะที่ท่าทีประชาชนเบื่อบ้านต่อความรุนแรงต้องการให้พื้นที่สงบสุขโดยเร็ว มีความกังวลในเรื่องปัญหาเศรษฐกิจรายครัวเรือน รายได้ไม่พอรายจ่าย ปัญหาด้านการศึกษา การว่างงาน ยาเสพติด และการอำนวยความสะดวกที่มีความโปร่งใส มีความต้องการให้ภาครัฐพัฒนาพื้นที่ให้มีความเจริญก้าวหน้าเหมือนกับภูมิภาคอื่น ๆ และเข้ามาเป็นจิตอาสาสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาความปลอดภัยเส้นทางและชุมชนของตนเองในรูปแบบของชุดรักษาความปลอดภัยประจำหมู่บ้าน และชุดคุ้มครองตำบล มีการรวมตัวกันจัดกิจกรรม เพื่อแสดงออกถึงการต่อต้านและปฏิเสธความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ รมรงค์ให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายใช้แนวทางสันติวิธีออกจากความขัดแย้ง รวมทั้งพยายามสร้างความเข้าใจกับผู้นำทางความคิด เพื่อลดแรงขับเคลื่อนในเรื่องนโยบายประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และศาสนาให้เหลือน้อยลงที่สุด ควบคู่กับการสร้างแนวทางการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยได้โดยสามารถรักษาอัตลักษณ์ และมีความหวังถึงคุณภาพชีวิตที่ดีได้อย่างเท่าเทียมกัน

แนวโน้มสถานการณ์ในระยะต่อไป แม้ว่าสถานการณ์และปัญหาความรุนแรงได้รับการแก้ไขไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ความยืดหยุ่นของปัญหามากกว่า ๑๕ ปี ได้ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจของการใช้ความรุนแรงและผู้อยู่เบื้องหลังการใช้ความรุนแรง จากเดิมที่ส่วนใหญ่มาจากการกระทำของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงที่มีอุดมการณ์ต่างจากรัฐ มาเป็นการก่อเหตุจากแรงจูงใจอื่นในสัดส่วนที่มากขึ้น โดยบางส่วนมีความเชื่อมโยงและเอื้อประโยชน์กับกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงที่มีอุดมการณ์ต่างจากรัฐ ทั้งความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพล ความแค้นจากอารมณ์ของความเกลียดชัง และความแค้นจากเรื่องส่วนตัว ความรุนแรงยังส่งผลให้เกิดการขยายตัวของปัญหาภัยแทรกซ้อนและธุรกิจผิดกฎหมาย ขณะที่การดำเนินงานด้านการเมืองของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงที่มีอุดมการณ์ต่างจากรัฐ ยังคงดำรงความมุ่งหมายในการขับเคลื่อนผ่านกลุ่มเยาวชนและปัญญาชน ด้วยการปลุกฝังอุดมการณ์การต่อสู้อย่างต่อเนื่อง โดยการนำประเด็นประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ มาตุภูมิ และหลักศาสนาที่บิดเบือนจากหลักคำสอนที่ถูกต้องสร้างเป็นวาทกรรมขยายแนวร่วมในพื้นที่ และสร้างแนวร่วมจากภาคประชาสังคมในพื้นที่ รวมทั้งในกลุ่มเครือข่ายองค์กรระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ได้มีความพยายามกระตุ้นให้เกิดการแบ่งแยกทางสังคม อาทิ การไม่ใช้/ปิดกั้นการใช้ภาษาไทยทั้งในและนอกระบบโรงเรียน เน้นการศึกษาเฉพาะทางศาสนามากกว่าการศึกษาสามัญตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้สังคมไม่สามารถเชื่อมโยงระหว่างพี่น้องประชาชนที่มีความแตกต่างทางศาสนา และวัฒนธรรมได้ ส่งผลให้นำไปสู่วิถีชีวิตหรือสังคมเชิงเดี่ยวและก่อให้เกิดความต่างทางสังคม

๒.๒ ปัญหาสำคัญด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และสังคม

ด้านเศรษฐกิจ ข้อมูล จปฐ. (จากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย) พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ มีครัวเรือนในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ตกเกณฑ์ จปฐ.(รายได้ต่ำกว่า ๓๘,๐๐๐ บาท/คน/ปี) รวม ๕,๒๙๘ ครัวเรือน และเมื่อพิจารณาข้อมูลอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP) ในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้เฉลี่ยปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ คิดเป็น ร้อยละ ๑.๕ ซึ่งมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP) ของภาคใต้ ที่มีอัตราการเจริญเติบโต ร้อยละ ๓.๒ และของประเทศ ร้อยละ ๓.๔ ขณะที่รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากร อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของภาคใต้ที่มีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ ๑๔๓,๕๔๔ บาทต่อคนต่อปี โดยจังหวัดนราธิวาส มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่ำที่สุด เท่ากับ ๖๑,๑๑๕ บาทต่อคนต่อปี จังหวัดปัตตานี เท่ากับ ๘๖,๕๗๑ บาทต่อคนต่อปี และจังหวัดยะลา เท่ากับ ๘๘,๕๖๒ บาทต่อคนต่อปี (ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือ สศช.)

สำหรับปัญหาความยากจน ประชาชนจำนวนมากยังคงมีรายได้ต่อหัวต่ำ สามารถแยกกลุ่มเป้าหมายเร่งด่วน ออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ ครัวเรือนที่มีรายได้ตกเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) จำนวน ๕,๒๙๘ ครัวเรือน กลุ่มที่ลงทะเบียนผู้มีรายได้ต่ำรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในปี ๒๕๖๑ จำนวนกว่า ๓๕๐,๐๐๐ คน (รายได้ต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี) กลุ่มเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาใหม่ใน ๕ จังหวัด ประมาณกว่า ๒๑,๐๐๐ คนต่อปี และกลุ่มเยาวชนที่เป็นลูกหนี้กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ประมาณกว่า ๗,๐๐๐ คน

ด้านการศึกษา และด้านสุขอนามัย (ข้อมูลจาก สศช.) โดยในด้านการศึกษา พบว่าจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชาชนเพิ่มขึ้น แต่ยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ซึ่งประชากรภาคใต้ชายแดน มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย ๘.๘ ปี แต่ยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายจังหวัด จะพบว่า จังหวัดยะลา มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยสูงสุด ๙.๔ ปี และจังหวัดนราธิวาส มีจำนวนปีการศึกษา เฉลี่ยต่ำสุด ๘.๑ ปี สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ และมีการสอนในหลักสูตรเพื่อการประกอบอาชีพน้อย ซึ่งผลการสอบ O – NET ชั้น ม.๓ (๕ วิชาหลัก) ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ อยู่ที่ร้อยละ ๓๑.๘ จะลดลงจากปี ๒๕๖๐ ที่มีผลการสอบ ร้อยละ ๓๐.๒ อย่างไรก็ตาม ค่าคะแนนยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในระดับต่ำที่สุดของประเทศ (๓๓.๗๓ คะแนน) ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับประเทศอยู่ที่ ๓๗.๙๑ คะแนน

ด้านสาธารณสุข พบว่า อัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อที่ป้องกันได้ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นรวมทั้งแนวโน้มอัตราการตายของมารดาและทารกก็เพิ่มสูงขึ้น (๔๓.๖ คนต่อการเกิดมีชีพแสนคน และ ๑๐.๑ คนต่อการเกิดมีชีพพันคน) ซึ่งสูงกว่าระดับประเทศ (๒๑.๘๙ % และ ๕.๙%) อย่างไรก็ตาม ประชาชนของภาคใต้ชายแดนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขมากขึ้น

โดยสรุป ในด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และด้านสุขอนามัยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้สภาพปัญหายังคงดำรงอยู่ต่อเนื่อง และเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นในประเทศ พบว่า จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีปัญหาเหล่านี้ค่อนข้างสูงมาก สืบเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการลงทุนของภาคเอกชน อันนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการลงทุนในพื้นที่น้อยกว่าจังหวัดอื่นในประเทศ รวมทั้ง ประชากรในพื้นที่ประกอบอาชีพด้านเกษตรและประมงเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นอาชีพที่มีความผันผวนสูง ส่งผลให้เกิดปัญหาความยากจน สำหรับในด้านการศึกษา เนื่องจากเด็กนักเรียน นักศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเวลาในการศึกษาวิชาสามัญน้อยกว่าจังหวัดอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องเพิ่มศักยภาพในทักษะการใช้ภาษาไทย จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในภาพรวมออกมาต่ำ จึงส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่นของประเทศ สภาพเหล่านี้จึงถูกกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงที่มีอุดมการณ์ต่างจากรัฐนำไปเป็นเงื่อนไขชี้ให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางสังคม ขยายผลสร้างแนวร่วมเพิ่มมากขึ้น และสร้างความชอบธรรมในการเรียกร้องกดดันภาครัฐในโอกาสต่างๆ ซึ่งภาครัฐจะต้องเร่งรัดการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้นี้ ให้ครอบคลุมทั้งมิติด้านความมั่นคง และการพัฒนาให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เป็นที่พึงพอใจให้กับประชาชนอย่างเร่งด่วน ควบคู่กับสื่อสารสร้างความเข้าใจที่ดีต่อประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งนานาชาติ

๒.๓ ปัญหาและประเด็นท้าทายด้านการพัฒนา

๒.๓.๑ การขยายตัวทางเศรษฐกิจและรายได้ต่อหัวประชากรต่ำ โครงสร้างเศรษฐกิจพึ่งพาภาคเกษตร ซึ่งมีการผลิตแบบดั้งเดิม และส่วนใหญ่เป็นเกษตรรายย่อย ซึ่งรายได้ครัวเรือนต่ำ

๒.๓.๒ อุตสาหกรรมยังเป็นการแปรรูปขั้นต้น และเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบเดิมเพื่อการส่งออก เช่น ยางแผ่น ยางแผ่นรมควัน น้ำมันปาล์มดิบ ไม้ยางพารา สัตว์น้ำแช่เย็น แช่แข็ง เป็นต้น

๒.๓.๓ สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมกระทบต่อปริมาณทรัพยากรประมง จากการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำ ที่ไม่ถูกต้อง แหล่งขยายพันธุ์สัตว์น้ำถูกทำลาย การตื่นเงินของอ่าวปัตตานี และน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมและบ้านเรือนชุมชน

๒.๓.๔ เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาแล้วประสบปัญหาการว่างงาน ขณะที่เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษายังคงมีจำนวนมาก ส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

๒.๓.๕ ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในการดูแลอนามัยของแม่และเด็กอย่างถูกต้อง รวมทั้งระดับการศึกษาของแรงงานส่วนใหญ่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา ทำให้แม่และเด็กมีอัตราการตายสูง รวมทั้งบ้านเรือนประชาชนอยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกลทำให้ไม่สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของภาครัฐ

๒.๓.๖ ความยึดถือของสถานการณ์ได้ส่งผลต่อสภาพสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลายเป็นสังคมแห่งความแปลกแยก ประชาชนแยกกันอยู่ แยกกันเรียน บรรยากาศเต็มไปด้วยความหวาดระแวงระหว่างประชาชนที่นับถือศาสนาต่างกัน การดำรงอยู่ภายใต้พหุลักษณะวัฒนธรรมขาดหายไป

๒.๓.๗ ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่มีแนวโน้มลดลง แต่ผู้ประกอบการยังขาดความเชื่อมั่นในการลงทุนและการท่องเที่ยวยังคงกระจุกตัวในบริเวณชายแดน จากความกังวลความไม่ปลอดภัยทำให้พื้นที่ไม่สะดวกและปลอดภัย

๒.๓.๘ ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตเสื่อมโทรม ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลลดลง และการกัดเซาะชายฝั่งที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและรุนแรงมากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวหลายแห่งขาดการพัฒนาให้มีมาตรฐาน และอยู่ในพื้นที่ห่างไกลการเข้าถึงพื้นที่ไม่สะดวกและปลอดภัย

๒.๓.๙ การสนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรมเกษตรและธุรกิจบริการมูลค่าสูง ได้แก่ ธุรกิจบริการที่สร้างมูลค่าเพิ่ม (ธุรกิจบริการทางการแพทย์ สถานะบริหารผู้ป่วย ธุรกิจนันทนาการ และการบริการทางการศึกษา) ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) เพื่อเชื่อมโยงเศรษฐกิจทั้งในและระหว่างภูมิภาค รวมทั้งการนำงานวิจัยของสถาบันการศึกษามาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เพื่อต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรในพื้นที่

๒.๓.๑๐ การพัฒนาเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” และขยายผลโครงการเมืองต้นแบบที่ ๔ อำเภอจะนะ “เมืองต้นแบบอุตสาหกรรมก้าวหน้าแห่งอนาคต” รวมทั้งเชื่อมโยงกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อเชื่อมต่อเศรษฐกิจทั้งในและระหว่างภูมิภาคตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่ ๖ (ยะลา – ปัตตานี – นราธิวาส – เปรัง – กลันตัน – ตรังกานู – สุมาตราใต้) ภายใต้กรอบ IMT - GT ให้บรรลุเป้าหมายเพื่อให้มีฐานเศรษฐกิจที่มั่นคง และกระจายความมั่งคั่งให้กับประชาชนในพื้นที่ ยังต้องขับเคลื่อนให้

เกิดการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นเอกภาพ รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศ

๓. นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ กำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาว มีเป้าหมายการพัฒนา คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” ได้กำหนดจุดเน้น ที่สำคัญ ดังนี้

๓.๑.๑ วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

๓.๑.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัย เอกराชอธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลสำหรับเป้าหมายที่สำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้งได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน โดยมีกลไกการแก้ปัญหาที่มีเอกภาพ บูรณาการความเชื่อมโยงระหว่างประเด็น เชิงยุทธศาสตร์และเชิงพื้นที่ แผนการดำเนินงาน การลงมือปฏิบัติ ตลอดถึงการติดตาม ประเมินและรายงานผลอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันทุกระดับ ส่งเสริมและอำนวยความสะดวก สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่อย่างเหมาะสม มุ่งเน้นการจัดเงื่อนไขความขัดแย้งและความไม่เป็นธรรมให้ได้ อย่างจริงจังและถาวร ส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมให้เข้มแข็ง พร้อมเสริมสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเห็นต่างตามแนวสันติวิธีผ่านกลไกต่างๆ รวมไปถึงการพูดคุยกันอย่างเป็นมิตรผลักดันให้มีการยึดถือคำสอนที่ถูกต้องของศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต พร้อมดูแลและป้องกันมิให้มีการบิดเบือนคำสอนของศาสนาไปใน ทางที่ไม่ถูกต้อง ส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาพื้นที่อย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่อง และสอดคล้องกับความต้องการของทุกกลุ่มประชาชนโดยเฉพาะเยาวชน ตามยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศาสตร์พระราชา รวมทั้งสร้างเสริมโอกาสในการเข้าถึงการบริการต่างๆ ของรัฐให้ทัดเทียมกับภูมิภาคอื่นๆ

๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ **(๑) “ต่อยอดอดีต”** โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่นๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ **(๒) “ปรับปรุงจจุบัน”** เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่างๆ ทั้งโครงข่ายคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ **(๓) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต”** ด้านการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคตบนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปรุงจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่นๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญต่อการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้าน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่

เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐาน การเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้าง สมดุล ทั้ง ๓ ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก **“ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม”** โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงาน ของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีขีดสมรรถนะสูง ยึดธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อม ที่ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีขนาด ใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้ง มีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความ ต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่าง ลึ้นเชิง นอกจากนี้กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหาร ที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

๓.๑.๓ เป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของ ทรัพยากรธรรมชาติ

๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๓.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

กำหนดขึ้นจากยุทธศาสตร์ ๖ ด้าน ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เป็นแผนปฏิบัติการ ระยะกลางที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในการช่วยเสริมให้ประเทศพัฒนาไปที่ระดับที่ มุ่งสู่วิสัยทัศน์ของประเทศและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ภายในปี ๒๕๗๓ ด้วยการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศ ยึดคนเป็น ศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม ด้วยกลไกประชารัฐที่เป็นการรวมพลังขับเคลื่อนงานจากหลาย ภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม มาร่วมกัน พัฒนาประเทศอย่างจริงจัง เพื่อวางรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการพัฒนาในระยะยาว ก้าวพนักับดักประเทศ

รายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูงและเสริมสร้างสังคมไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการยกระดับรายได้และสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ กระจายรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ ในสังคมมุ่งสู่สังคมที่เสมอภาคและเป็นธรรม การเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชน และร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นบนหลักการพึ่งพาตนเอง และเน้นนโยบายสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังภายใต้กรอบและทิศทางที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ประกอบด้วย ๑๐ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ และยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา **สำหรับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินงานในยุทธศาสตร์ที่ ๕ มีเป้าหมายสำคัญ** คือ ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งการสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ทั้งนี้ ได้จัดทำแผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน เพื่อรองรับขึ้นเป็นการเฉพาะ ดังนี้

๓.๒.๑ แนวคิดและทิศทางการพัฒนา

ภาคใต้ชายแดนพึ่งพิงภาคเกษตร โดยมีพืชเศรษฐกิจ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล ซึ่งยังใช้รูปแบบการผลิตแบบดั้งเดิม และมีการแปรรูปขั้นต้นเพื่อการส่งออก ทำให้ได้รับผลกระทบจากความผันผวนของราคา นอกจากนี้ภาพลักษณ์ความไม่ปลอดภัยจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ส่งผลกระทบต่อภาวะการค้า และการลงทุน อย่างไรก็ตาม ภาคใต้ชายแดนเป็นแหล่งทำการประมงที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากมีทรัพยากร ที่อุดมสมบูรณ์และมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม รวมทั้งมีพื้นที่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และเมืองชายแดน มีจุดที่ตั้งที่ได้เปรียบในการเชื่อมโยงการพัฒนาระหว่างพื้นที่ภาคใต้และมาเลเซีย รวมทั้งสิงคโปร์ ประกอบกับปัจจุบันรัฐบาลอยู่ระหว่างดำเนินโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร อำนวยความสะดวก การพัฒนาการค้าและการท่องเที่ยว อำนวยสุขให้เกษตรกรและอำเภอเบตง เพื่อสร้างงาน และรายได้ให้กับประชาชน ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

๓.๒.๒ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : เป็นแหล่งผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สำคัญของประเทศ และเป็นเมืองชายแดนเชื่อมโยงการค้าและการท่องเที่ยวเกี่ยวกับพื้นที่ภาคใต้ และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์

๓.๒.๓ วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อพัฒนาระดับการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรหลักของภาค
- ๒) เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน (สุโขทัย-ลพบุรี และเบตง) ให้เป็นศูนย์กลางการค้าการท่องเที่ยวของภาค
- ๓) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้านรายได้ การศึกษา และสาธารณสุข

๓.๒.๔ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

- ๑) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคใต้ชายแดนเพิ่มขึ้น
- ๒) มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้น
- ๓) รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
- ๔) อัตราการตายมารดาและทารกลดลง

๓.๒.๕ ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

๑) **ยุทธศาสตร์ที่ ๑** พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูป การเกษตร เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับภาคการเกษตร โดยพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร และยกระดับอุตสาหกรรมประมง การเพาะเลี้ยงกุ้งและสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อการส่งออกและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒) **ยุทธศาสตร์ที่ ๒** พัฒนาเมืองสุโขทัย-ลพบุรี และเมืองเบตง ให้เป็นเมืองการค้า และ เมืองท่องเที่ยวชายแดน โดยพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณด่านชายแดนให้เพียงพอและได้มาตรฐานรวมทั้งพื้นที่เศรษฐกิจบริเวณชายแดน, พัฒนาโครงข่ายคมนาคมให้มีความเชื่อมโยงและมีมาตรฐานทั้งทางบก และทางอากาศ, พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม, พัฒนาและส่งเสริมธุรกิจต่อเนื่อง การท่องเที่ยวในเมืองท่องเที่ยวชายแดน, พัฒนาและส่งเสริมธุรกิจการค้าชายแดน และเร่งรัดการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษราษีไศล เพื่อรองรับการค้าการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ

๓) **ยุทธศาสตร์ที่ ๓** เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยพัฒนาและทักษะฝีมือแรงงาน, พัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา, ส่งเสริมการพัฒนาสุขภาวะของประชาชนทุกวัย, ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และสร้างความเข้มแข็งของสังคมพหุวัฒนธรรม

๓.๓ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ข้อที่ ๖ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค การใช้ประโยชน์จากศักยภาพและโอกาสของพื้นที่ที่จะช่วยกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและสร้างโอกาสการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ลดความเหลื่อมล้ำของการพัฒนา ลดการกระจุกตัวของการพัฒนาและประชากรของเมืองใหญ่ในปัจจุบัน โดยการสร้างสังคมชนบทเป็นสังคมเมืองที่สงบสุข เพียงพอ และแก้ปัญหาการย้ายถิ่นฐาน โดยมีนโยบายในข้อ ๖ ดังนี้

๓.๑.๒ ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อเพิ่มช่องทางการส่งออกสินค้าทางทะเลของประเทศและของภาคใต้ โดยเฉพาะการส่งออกไปยังเอเชียใต้ พัฒนาการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ฝั่ง อันดามันกับฝั่งอ่าวไทย และพัฒนาอุตสาหกรรมฐานชีวภาพและการแปรรูปการเกษตรจากทรัพยากรในพื้นที่และประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม และการพัฒนาเมืองน่าอยู่

๓.๑.๔ เร่งขับเคลื่อนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนและยกระดับการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทบทวนการให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนให้เหมาะสมกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามศักยภาพพื้นที่ พัฒนาเมืองชายแดนให้มีความน่าอยู่ รวมทั้งใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการดูแลด้านความมั่นคงและรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ และส่งเสริมให้ภาคประชาชนและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

พร้อมนี้ กำหนดเรื่องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรเทาปัญหาและลดผลกระทบต่อประชาชน และระบบเศรษฐกิจ **ตามข้อ ๙ การแก้ไขปัญหายาเสพติดและสร้างความสงบสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้** โดยเร่งรัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมถึงการร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศ ภูมิภาค ปรานปรามแหล่งผลิตและเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด ทั้งบริเวณชายแดนและพื้นที่ภายใน พื้นที่พหุดูแลรักษาผู้เสพผ่านกระบวนการทางสาธารณสุข สร้างโอกาส สร้างอาชีพ รายได้ และการยอมรับของสังคมสำหรับผู้ผ่านการฟื้นฟู และเร่งสร้างความสงบสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นหลักในการดำเนินการ ยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ทั้งในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เร่งรัดการให้ความช่วยเหลือเยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบ รวมทั้งจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ โดยให้เป็นการแก้ไขปัญหายาภายในของประเทศด้วยกฎหมายไทยและหลักการสากล

๓.๔ ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานตามภารกิจ (Function, Agenda) และหน่วยงานพื้นที่ (Area) ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนงาน/โครงการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีนโยบายในการแก้ไขปัญหายาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

๓.๔.๑ กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกกระดับให้สอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิต สร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนในทุกช่วงวัยจนกระทั่งการศึกษาตลอดชีวิต ส่งเสริมพัฒนาความรู้พื้นฐาน ทักษะอาชีพ การเรียนสายอาชีพ อาชีวศึกษาเพื่อสร้างงานให้กับเยาวชน ส่งเสริมการนำการกีฬาเข้าสู่ระบบการศึกษา การจัดทำหลักสูตรการศึกษาด้านศาสนาในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และสถาบันศึกษาปอเนาะ ดำเนินงานโครงการโรงเรียนประชารัฐช่วยเหลือครอบครัวที่มีรายได้น้อย ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเด็กในวัยเรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษาให้กลับ

เข้ามาได้รับการศึกษา และพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทย การประเมินการอ่านและการเขียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๑-๓

๓.๔.๒ กระทรวงมหาดไทย มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองหมู่บ้าน ตำบล โดยใช้กำลังประจำถิ่นที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ปลุกจิตสำนึกและส่งเสริมให้เกิด แนวร่วมเยาวชนรักชาติ ผ่านกลไกของสถาบันการศึกษา การกีฬา และอื่น ๆ ทำให้เกิดข้อตกลงหรือกฎกติกา ของหมู่บ้านชุมชนในลักษณะของการให้สัญญาที่มีผลทางจิตวิญญาณ ที่ส่งผลให้หมู่บ้านชุมชนปลอดภัย เสพติด และธุรกิจผิดกฎหมาย ยกย่องระดับศักยภาพของคณะกรรมการบริหารหมู่บ้านให้สามารถขับเคลื่อนความเจริญ ให้เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน สร้างระบบประชาสังคมให้เกิดขึ้นในระดับหมู่บ้านชุมชน ที่เป็นการกีดกันผู้มีอิทธิพล และผู้กระทำผิดกฎหมาย เปิดศูนย์ฝ่ายพลเรือนที่เอื้อต่อการเข้ามอบตัว แสดงตน และการเข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรมให้กับกลุ่มผู้ต้องหาคดีความมั่นคง เสริมสร้างกำลังประจำถิ่นให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ สามารถชี้แจงอธิบายกับประชาชนที่ได้รับผลกระทบให้เข้าใจ รวมถึงมีการ จัดตั้งศูนย์จัดการเบ็ดเสร็จเพื่อเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน และช่วยเหลือดูแลผู้ที่ ไม่สามารถเข้าถึงระบบการเยียวยาได้ สร้างเวทีหรือช่องทางการสื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชนทุกภาคส่วนที่ ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายโดยไม่ต้องใช้เวลาในการเดินทางมีระบบการตอบสนองต่อความคิดเห็นเหล่านั้น เพื่อยืนยันให้เห็นถึงความรับรู้ของรัฐ และจัดทำแผนชุมชน แผนตำบล แผนอำเภอ แผนจังหวัด และแผนกลุ่ม จังหวัด รองรับแผนแม่บททฤษฎีความยุติธรรมที่มีการบูรณาการทำงานในเชิงพื้นที่ โดยคำนึงถึงความ สมดุลทั้งด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนา ในลักษณะแผนเดียว (One Plan)

๓.๔.๓ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มุ่งเน้นการดูแลช่วยเหลือ ประชาชนทุกช่วงวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนเปราะบาง ให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สามารถเข้าบริการภาครัฐ อย่างทั่วถึง นำเยาวชนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มว่างงานที่อยู่ในชุมชนหมู่บ้านไปฝึกอาชีพหรือพัฒนาฝีมือแรงงาน ส่งเสริม ให้มีเวทีการพูดคุยในหมู่บ้านชุมชน และจัดให้มีที่ปรึกษาทางกฎหมายในระดับชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีที่พึ่งใน ขณะที่ภาครัฐจะรับรู้ข้อมูลความต้องการหรือความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่ไปพร้อมกัน

๓.๔.๔ กระทรวงวัฒนธรรม มุ่งเน้นการให้ความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์ที่ไม่ถูกเบียดเบียนหรือผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง เผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณีของประชาชนในพื้นที่ผ่าน ช่องทางสื่อท้องถิ่นและสื่อระดับประเทศ นำจุดที่ดีและมีลักษณะเด่น เช่น ความมีน้ำใจ ความโอบอ้อมอารี รวมถึงความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายของคนในพื้นที่นำเสนอให้คนภายนอกจังหวัดชายแดนภาคใต้รับรู้ และเป็นการ กีดกันทางอ้อมให้คนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องทำให้ลักษณะเด่นนั้นคงอยู่หรือดียิ่งขึ้น เพราะเป็นที่จับ ตามองของคนนอกพื้นที่ สร้างความร่วมมือระหว่างศาสนาต่าง ๆ ไม่ว่าจะพุทธ คริสต์ อิสลาม และศาสนาอื่น ๆ ในการที่จะผลักดันให้เกิดสันติภาพในพื้นที่และมีการเผยแพร่ให้สังคมโลกเห็นอย่างกว้างขวาง สร้างภาพลักษณ์ ที่ดีของประเทศไทยในแง่ความเท่าเทียมกันของทุกเชื้อชาติและศาสนาให้ปรากฏแก่สายตาของประชาชนใน ประเทศ และการรับรู้ของต่างประเทศ และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่กำลังพลของตนในด้านสิทธิ

มนุษย์ชนอุปนิสัย จารีตประเพณี ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น เพื่อให้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อที่จะไม่ให้เกิดการกระทำอันเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามต่อกันและกันในพื้นที่

๓.๔.๕ กระทรวงยุติธรรม มุ่งเน้นทำให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถรับรู้ขั้นตอนของการดำเนินคดีรวมถึงความคืบหน้าของคดีอย่างเป็นขั้นเป็นตอนผ่านสื่อที่เข้าถึงได้ง่ายให้การพิจารณาคดีมีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม เช่น การเชิญผู้กักกับการตำรวจ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ หรือข้าราชการที่น่าเชื่อถือไปบรรยายยกตัวอย่างความผิดที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ เป็นกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างตรงไปตรงมา โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงต่อการปลุกระดมของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้มีการใช้กระบวนการและหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาสนับสนุนการสืบสวนสอบสวน จับกุม ดำเนินคดีต่อผู้ก่อเหตุรุนแรง โดยต้องอยู่สำนวนคดีที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน สร้างความเข้าใจและปรับทัศนคติผู้ต้องขังคดีความมั่นคง และรับฟังปัญหาของผู้ต้องขัง พร้อมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกับส่วนราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ต้องขังละ ลด เลิก แนวคิดในการต่อสู้ด้วยวิธีการรุนแรงมาเป็นการต่อสู้ด้วยสันติวิธี หรือหันมาร่วมมือกับรัฐ สร้างรูปแบบยุติธรรมทางเลือกที่เกิดขึ้นประโยชน์ต่อรัฐ และบรรเทาโทษแก่ผู้ต้องหาที่ให้ความร่วมมือกับรัฐ สร้างความเข้มแข็งและประสิทธิภาพเครือข่ายยุติธรรมชุมชนให้เกิดประโยชน์และสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชาชน ให้เป็นยุติธรรมทางเลือกแก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง และบูรณาการร่วมกันของกฎหมายการเยียวยาและการคุ้มครองสิทธิของประชาชนในพื้นที่

๓.๔.๖ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มุ่งเน้นการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” เกษตรกรรมมั่นคง (พัฒนาองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรสู่ความเป็น Smart Farmers และส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรและเชื่อมโยงเครือข่าย สถาบันเกษตรกรสู่ Smart Group และ Smart Enterprise) ภาคการเกษตรมั่งคั่ง (ส่งเสริมและสนับสนุนภาคการเกษตรในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน มุ่งสู่ เกษตร ๔.๐ ภายใต้ Thailand ๔.๐ ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ได้แก่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน สร้างทุนทางปัญญาให้แก่บุคลากรและนักวิจัยภาครัฐให้เป็น Smart Officers และ Smart Researchers) และทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน (ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและบริหารจัดการน้ำครบวงจร)

๓.๔.๗ กระทรวงพาณิชย์ มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพด้านการแข่งขันเชิงการค้าของคนในพื้นที่ให้มีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเอง และก้าวทันต่อสถานการณ์ทางการค้าที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจในพื้นที่ให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยกำหนดงานสำคัญ ได้แก่ ๑) การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการไปสู่ระดับมืออาชีพ (ให้ความรู้ภาษาต่างประเทศ การทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทักษะการทำตลาดในประเทศและโอกาสทาง การค้าในตลาดประชาคมอาเซียน) ๒) การคัดสรรสินค้าเพื่อส่งเสริมให้เกิดโอกาสทางการค้า สร้างอัตลักษณ์ความเป็นสินค้าท้องถิ่น รวมทั้งสินค้าฮาลาล และนำไปเจาะตลาดภูมิภาคอื่นในประเทศ

(จัดหาพื้นที่แสดงและจำหน่ายสินค้าในตลาด offline ใหม่ ๆ) และ ๓) การส่งเสริมการตลาดต่อเนื่อง และกำหนดให้พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเมืองนวัตกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตรภาคใต้และ ประตูสู่อาเซียนตอนใต้

๓.๔.๘ กระทรวงการต่างประเทศ มุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้องค์กรความร่วมมืออิสลาม (Organization of the Islamic Cooperation : OIC) องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรพัฒนาภาคเอกชน (NGOs) หรือสื่อต่างประเทศเข้ามาดูพื้นที่จริง เพื่อให้รู้ถึงการทำงานของหน่วยงานรัฐ และข้อเท็จจริงของ เหตุการณ์ สานสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศมุสลิม เพื่อทำความเข้าใจระหว่างกัน และจัดให้มีการแลกเปลี่ยน ทักษะระหว่างกลุ่มเยาวชนกับเยาวชนกลุ่มอาเซียน เพื่อให้เกิดโลกทัศน์และมีมุมมองต่อโลกที่หลากหลายมากขึ้น

๓.๔.๙ กระทรวงสาธารณสุข มุ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขประเด็น ปัญหาสุขภาพตามบริบทพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน ได้แก่ อนามัยแม่และเด็ก อนามัยช่องปากเด็กวัยเรียน การป้องกันควบคุมกลุ่มโรคไม่ติดต่อ (Non-communicable diseases : NCDs) การเฝ้าระวังจิตใจและ คุณภาพชีวิต การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการและผู้สูงอายุ การบำบัดผู้ติดยาเสพติด และลดปัญหาโรคประจำถิ่น (ไข้เลือดออก มาลาเรีย โรคเรื้อน) เพื่อเป้าหมายให้ประชาชนในจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มี ความสุข ระบบบริการสุขภาพมีคุณภาพและสอดคล้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม และภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วม นอกจากนี้ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ได้กำหนดจุดเน้นการพัฒนาให้จังหวัดสงขลาเป็นเมืองสมุนไพร

๓.๔.๑๐ กระทรวงอุตสาหกรรม มุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมยางพารา อาหารฮาลาล และอุตสาหกรรมชุมชน ให้มีศักยภาพสามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน รวมทั้ง กำหนดพื้นที่ภาคใต้ชายแดน เป็นประตูการค้าและศูนย์กลางโลจิสติกส์ เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เมืองยาง การใช้ประโยชน์ที่ดินเชิง พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร

๓.๔.๑๑ กระทรวงท่องเที่ยวและการกีฬา มุ่งเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ด้วยการจัดทำสารคดีแนะนำที่ท่องเที่ยว พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่มีชื่อเสียงและมีความปลอดภัย จัดการองค์ความรู้ของทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน การเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรชุมชนสู่การเป็นสินค้าและบริการบนฐานอัตลักษณ์และ เอกลักษณ์และการมีส่วนร่วม พัฒนาการบริหารจัดการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการพัฒนาทัศนียภาพ ความสุขระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว สร้างค่านิยมให้เยาวชนในพื้นที่สนใจในด้านกีฬาที่เป็นที่นิยม ในลักษณะของการจัดชมรม สโมสร หรือองค์กรกีฬาต่าง ๆ และผลักดันให้เกิดชื่อเสียงทางการกีฬาอันเป็นสิ่ง นำภาคภูมิใจของคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ส่งเสริมให้เยาวชนมีวัฒนธรรมรักการออกกำลังกาย ด้วยการจัดทำสนามกีฬานานาชาติในชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ กระจายออกไปให้ครอบคลุมพื้นที่ และเชื่อมโยงไปสู่การแข่งขันกีฬาในระดับพื้นที่

๓.๔.๑๒ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มุ่งเน้นแนวทางการดำเนินงาน ๕ ด้าน คือ บ่มเพาะนวัตกรรมเพื่ออนาคต บริหารจัดการงานวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมในสาขาเป้าหมาย ขับเคลื่อน โครงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขนาดใหญ่ พัฒนานวัตกรรมในพื้นที่เป้าหมาย และผลักดันเทคโนโลยีเพื่อ

สังคมและเศรษฐกิจฐานราก สำหรับพื้นที่ภาคใต้ชายแดน มุ่งเน้นการก่อสร้างอุทยานวิทยาศาสตร์ประจำภูมิภาค จังหวัดสงขลา (นาร์่อง) และหอดูดาวเฉลิมพระเกียรติ ๗ รอบ ส่วนภูมิภาคจังหวัดสงขลา (นาร์่อง)

๓.๔.๑๓ กระทรวงคมนาคม มุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับของโครงสร้างพื้นฐานและบริการขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับกับความเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านทิศทางการพัฒนาประเทศ เศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างประชากร โดยในพื้นที่ภาคใต้ชายแดน มีแผนดำเนินการด้านการขนส่งทางถนน ได้แก่ การก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายหาดใหญ่-สะเดา การขยายทางหลวงแผ่นดินเป็น ๔ ช่องจราจร ด้านการขนส่งทางน้ำ ได้แก่ การพัฒนาท่าเรือน้ำลึกสงขลาแห่งที่สอง การพัฒนาท่าเทียบเรือปากบารา จังหวัดสตูล ด้านการขนส่งทางอากาศ ได้แก่ การพัฒนาท่าอากาศยานในภูมิภาคอำเภอเบตง จังหวัดยะลา และการปรับปรุงขยายท่าอากาศยานนราธิวาส

๓.๔.๑๔ กระทรวงแรงงาน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้ตรงกับความต้องการของตลาด ทั้งในเรื่องทักษะฝีมือและจำนวนแรงงาน การเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงแหล่งงาน พัฒนาและส่งเสริมสวัสดิการ การให้ความคุ้มครองและระบบแรงงานสัมพันธ์ สร้างหลักประกันทางสังคม และส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน พัฒนาระบบการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการประกันสังคม การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวต้องทำให้เป็นระบบตามมาตรฐานสากล ตลอดจน เร่งแก้ไขปัญหาค่ามทุนด้านแรงงาน แรงงานเด็ก และแรงงานบังคับ และปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านแรงงานให้มีความทันสมัยรวมถึงการสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ส่งเสริมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๓.๔.๑๕ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มุ่งเน้นเป้าหมายในภาพรวม ๔ ประการ ได้แก่ ๑) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศด้วยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์ นวัตกรรมการผลิต การบริการ ๒) สร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียม ด้วยข้อมูลข่าวสารและบริการต่างๆ ผ่านสื่อดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ๓) เตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกกลุ่ม มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล และ ๔) ปฏิรูปกระบวนการทัศน์การทำงานและการให้บริการของภาครัฐ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูล เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓.๕ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔

รัฐบาล โดยสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินการด้าน ความมั่นคงในระยะ ๗ ปี ต่อไป โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ถูกกำหนดไว้ในนโยบายที่ ๓ ป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วยเรื่องที่มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาในทุกมิติ ได้แก่ **การเสริมสร้างสถานะแวดล้อมที่สันติสุข** โดยให้น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งยึดมั่นแนวทางสันติวิธีเป็นบรรทัดฐานการจัดการความขัดแย้ง ความรุนแรง และการสร้างความรัก ความสามัคคี ความสงบสุข และความสมานฉันท์ของประชาชน และลดการใช้ความรุนแรงในพื้นที่ **การฟื้นฟูความเชื่อมั่นและลดความหวาดระแวงระหว่างประชาชนกับรัฐ** โดยยึดถือความเป็นธรรม และกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรม รวมถึงการ

เคารพหลักสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาเทคโนโลยีคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การเสริมสร้างสันติสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นพลังในการเข้าถึงประชาชน โดยเฉพาะการสร้างการยอมรับของสังคมโดยรวมและส่งเสริมให้คนและสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง และเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนที่สอดคล้องกับศักยภาพ ความต้องการ และลักษณะพิเศษเฉพาะแต่ละพื้นที่ การส่งเสริมความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข เพื่อแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งและความรุนแรง โดยเฉพาะการพูดคุยเพื่อสันติสุขกับผู้เห็นต่างจากรัฐทั้งในพื้นที่และต่างประเทศ การเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม ปลอดภัย รองรับการพูดคุยเพื่อสันติสุข และมีหลักประกันของความต่อเนื่องและความเชื่อมั่นของทุกกลุ่มในการเข้ามา มีส่วนร่วมในกระบวนการพูดคุย และการสร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ต่อสังคมทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ เพื่อลดเงื่อนไขของการนำไปแสวงประโยชน์ และเกื้อกูลต่อการแก้ไขปัญหาของไทย

๓.๖ (ร่าง) นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕

รัฐบาล โดย สภามความมั่นคงแห่งชาติ ได้จัดทำ (ร่าง) นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อใช้เป็นนโยบายหลักของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหา โดยมีสาระสำคัญมุ่งไปสู่การขจัดเงื่อนไขของการใช้ความรุนแรง ทั้งเงื่อนไขที่เป็นรากเหง้าของปัญหา คือ การนำความแตกต่างทางชาติพันธุ์ศาสนา และประวัติศาสตร์มาเป็นเงื่อนไขสร้างความชอบธรรมในการต่อสู้ด้วยการใช้ความรุนแรง เงื่อนไขจากปัญหาภัยแทรกซ้อน คือ ปัญหายาเสพติด โดยพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นในเชิงกลุ่มเป้าหมายที่เน้นเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของกลุ่มก่อความไม่สงบ และปัญหาในเชิงพื้นที่ระดับชุมชน/หมู่บ้านที่เชื่อมโยงกับเขตอิทธิพลของกลุ่มก่อความไม่สงบ และปัญหาการลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมาย ซึ่งตรวจพบความเชื่อมโยงกับผู้มีอิทธิพลในพื้นที่กลุ่มต่าง ๆ และเงื่อนไขจากปัจจัยและความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยการดำเนินงานของภาครัฐ รวมทั้งปัจจัยและความเสี่ยงจากภายนอกประเทศ

๓.๖.๑ แนวคิดนโยบาย

๑) ยุทธศาสตร์พระราชทาน "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" และ "การพัฒนาภูมิสังคม" ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ควบคู่ไปกับ พระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว "การสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป" และแนวพระราชดำริ "จิตอาสา เราทำความดี ด้วยหัวใจ"

๒) การจัดการความขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธี รวมทั้งการยึดถือในหลักมนุษยชนหลักนิติรัฐนิติธรรม และกติการะหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี

๓) การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance)

๔) การบริหารจัดการบนพื้นฐานของสังคมพหุวัฒนธรรม และไม่เลือกปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่

๓.๖.๒ วิสัยทัศน์ “ จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความสันติสุขอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน”

๓.๖.๓ เป้าหมายการดำเนินงาน รวม ๖ เป้าหมาย ดังนี้

๑) พื้นที่ที่มีความมั่นคงปลอดภัย ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตตามปกติเพิ่มมากขึ้นและเงื่อนไขที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลดลง

๒) การพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความต่อเนื่องและก้าวหน้าตามแผนที่กำหนด

๓) ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีรวมทั้ง มีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมและการเยียวยาเพิ่มมากขึ้น

๔) พื้นที่ได้รับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

๕) สังคมได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งและมีพลังเกื้อหนุนต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพิ่มมากขึ้น

๖) ต่างประเทศมีความเข้าใจสถานการณ์ในพื้นที่ และให้ความร่วมมือสนับสนุนแนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาลเพิ่มขึ้น

๓.๖.๔ วัตถุประสงค์

๑) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย และความสงบสันติที่ปราศจากเงื่อนไขที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรงจากทุกฝ่ายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นการเสริมสร้างขีดความสามารถการรักษาความปลอดภัย การพัฒนางานด้านการข่าว และเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง

๒) เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความต่อเนื่อง และส่งเสริมสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการกระบวนการพูดคุยฯ บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มุ่งเน้นการเสริมสร้างสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยรวมทั้งศึกษาถึงความเป็นไปได้เกี่ยวกับรูปแบบการกระจายอำนาจที่เหมาะสม

๓) เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมและการเยียวยาให้เป็นธรรมและทั่วถึงรวมทั้งขจัดเงื่อนไขความไม่เป็นธรรมและความหวาดระแวงทุกรูปแบบ มุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่เป็นธรรม รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในกระบวนการยุติธรรม

๔) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และมุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางช่วยเหลือเยียวยาเศรษฐกิจของพื้นที่ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่าง

แท้จริงมุ่งเน้นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนและกลุ่มเปราะบางไม่ว่าจะเป็นการสร้างโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจและสร้างสภาวะแวดล้อมให้เอื้อต่อการลงทุน

๕) เพื่อเสริมสร้างสังคมให้เข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายนอกภาครัฐที่เกื้อหนุนต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นให้ตระหนักถึงคุณค่าของความแตกต่างหลากหลายและการเคารพซึ่งกันและกัน การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายนอกภาครัฐ ตลอดจนสร้างการรับรู้ให้สังคมมีความเข้าใจต่อสถานการณ์ และการดำเนินงานของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๖) เพื่อสร้างการรับรู้และเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศให้เกื้อหนุนต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการเสริมสร้างความร่วมมือที่สร้างสรรค์ กับนานาชาติและองค์การระหว่างประเทศ รวมถึงการแสวงหาคำแนะนำทางวิชาการเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๗ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จัดทำยุทธศาสตร์ความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อรองรับนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

๓.๗.๑ แนวความคิดทางยุทธศาสตร์ น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “**เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา**” และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งไปสู่การยุติสภาพปัญหาและการสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน โดยมีแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) ยึดมั่นในหลักการแก้ไขปัญหาตามแนวทางสันติวิธี หลักสิทธิมนุษยชนและนิติธรรม ๒) เปลี่ยนถ่ายความรับผิดชอบพื้นที่ให้กับกำลังในพื้นที่ กำลังประจำถิ่นและการบริหารจัดการให้กับกลไกปกติของรัฐ ๓) การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนพื้นฐานความแตกต่างของสังคมพหุวัฒนธรรม และ ๔) การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกกลุ่มทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่

๓.๗.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัย ในพื้นที่ ๒) การพัฒนาศักยภาพของคนและพื้นที่ ๓) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมพหุวัฒนธรรม ๔) การสร้างสภาวะแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๕) การอำนวยความสะดวกสิทธิมนุษยชนและการสร้างความเข้าใจ และ ๖) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๓.๗.๓ เป้าหมาย ได้แก่ ๑) สถิติการก่อเหตุและการสูญเสียชีวิตลดลง ๒) หมู่บ้านเร่งรัดการพัฒนาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ แปรสภาพเป็นหมู่บ้านเสริมสร้างการพัฒนา ๓) เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษามีจำนวนลดลง ๔) ประชาชนในพื้นที่มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ๕) เงื่อนไขที่เป็นรากเหง้าของปัญหาได้รับการแก้ไข และไม่สามารถนำมาใช้เป็นประเด็นในการสร้างแนวร่วมใหม่ๆ ๖) จำนวนผู้เห็นต่างจากรัฐที่ยุติใช้ความรุนแรง และกลับมาให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเพิ่มมากขึ้น ๗) พื้นที่ได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขัน โดยสอดคล้องกับที่ตั้งทางภูมิรัฐศาสตร์และอัตลักษณ์ในพื้นที่ และ ๘) จำนวนกำลัง

ทหารหลักลดลง และมีการถ่ายโอนความรับผิดชอบงานด้านการพัฒนา และงานอำนวยความสะดวก
ให้กับหน่วยและส่วนราชการที่มีภารกิจโดยตรง

๓.๘ แผนบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.

๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

เป็นแผนการดำเนินการรองรับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่
คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (คปต.) ได้ให้ความเห็นชอบเพื่อใช้เป็นแนวทาง
ในการบูรณาการร่วมกันของหน่วย และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย
มีกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ เป้าหมายและตัวชี้วัดพื้นที่เป้าหมาย และกลุ่มเป้าหมาย แนวทางและกลยุทธ์
ดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๓.๘.๑ กรอบแนวคิด กำหนดแนวทางดำเนินงานครอบคลุมทั้งมิติด้านความมั่นคง
ซึ่งมอบหมายให้ กอ.รมน.ภาค ๔ สน.เป็นหน่วยรับผิดชอบ และมิติด้านการพัฒนา ซึ่งมอบหมายให้ คอ.บต.เป็น
หน่วยรับผิดชอบ โดยมีกลยุทธ์ดำเนินการต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ การลด
ขีดความสามารถ และทำลายศักยภาพของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ป้องกันเหตุรุนแรงที่จะเกิดในพื้นที่และ
ประชาชนกลุ่มเสี่ยง รวมทั้งยุติกระบวนการบ่มเพาะเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษา ที่นำไปสู่การจัดตั้ง
มวลชนและกลุ่มผู้ใช้ความรุนแรงในอนาคต ตลอดจนการยุติการขยายแนวคิด และการใช้ความรุนแรงในพื้นที่
ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโต ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้น และสร้างสังคมพหุ
วัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

๓.๘.๒ เป้าหมาย

- ๑) การสูญเสียจากเหตุการณ์ความรุนแรงหมดไป
- ๒) ประชาชนผู้เห็นต่างมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดน
ภาคใต้
- ๓) นานาชาติให้การสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
ของรัฐบาลไทย
- ๔) ประชาชนทุกหมู่เหล่าอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม
- ๕) จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพื่อยกระดับความ
เป็นอยู่ของพี่น้องประชาชนในพื้นที่

๓.๘.๓ แนวทางและกลยุทธ์ โดยแบ่งแนวทางการขับเคลื่อนงานออกเป็น ๒ แนวทาง
คือ แนวทางด้านความมั่นคง และแนวทางการพัฒนา และกำหนดกลยุทธ์ ๓ กลยุทธ์หลัก ได้แก่ การ
แก้ปัญหการป้องกันปัญหา และการเสริมความมั่นคง และได้กำหนด ๑๓ แผนงาน และกำหนดโครงการสำคัญ
รองรับ รวม ๓๑ โครงการ ดังนี้

- ๑) **แนวทางด้านความมั่นคง** มอบหมายให้ กอ.รมน.ภาค ๔ สน.เป็นหน่วย
รับผิดชอบ ประกอบด้วย ๗ แผนงาน ได้แก่ ๑) แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพงาน ข่าวกรอง และบูรณาการ

ฐานข้อมูลความมั่นคงพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒) แผนงานรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ๓) แผนงานยับยั้งเงินที่สนับสนุนการกระทำผิดกฎหมาย ๔) แผนงานแก้ไขและป้องกันปัญหาภัยแทรกซ้อน ๕) แผนงานส่งเสริมและเผยแพร่ชุดข้อมูลความจริงที่ถูกต้อง ๖) แผนงานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี และ ๗) แผนงานเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคประชาสังคมและนานาชาติ

๒) แนวทางการพัฒนา มอบหมายให้ ศอ.บต.เป็นหน่วยรับผิดชอบประกอบด้วย ๖ แผนงาน ได้แก่ ๑) แผนงานเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ๒) แผนงานสร้างความเข้าใจประชาชนทั้งในและนอกจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๓) แผนงานอำนวยความสะดวกและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ๔) แผนงานตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๕) แผนงานพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมศักยภาพพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ๖) แผนงานพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพด้วยหลักธรรมาภิบาล

๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๖๕

๔.๑ แนวความคิดทางยุทธศาสตร์

๔.๑.๑ มุ่งแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการใช้หลักรัฐประศาสน์นโยบาย ๖ ประการของรัชกาลที่ ๖ และยุทธศาสตร์พระราชทาน "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" และ "การพัฒนาภูมิสังคม" ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ควบคู่ไปกับพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว "การสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป" และแนวพระราชดำริ "จิตอาสา เราทำความดี ด้วยหัวใจ"

๔.๑.๒ กำหนดทิศทางการพัฒนาด้วย "ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้" ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๕๓ ด้วยการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของกระทรวง กรม และหน่วยงานที่มีหน้าที่ลงสู่พื้นที่ เชื่อมต่อการพัฒนาในพื้นที่ให้ครบวงจรและไร้รอยต่อ ประสานงาน เร่งรัด ผลักดัน และหนุนเสริมการทำงานของกระทรวง กรม และหน่วยงานของรัฐ ให้มีความต่อเนื่อง ครบวงจรมิให้เกิดช่องว่างให้เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐, แผนแม่บท ๒๓ แผนภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔, นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔, แผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ, คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๒ และแผนบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาเสริมความมั่นคงของกอ.รมน.ภาค ๔ สน.

๔.๑.๓ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ บนฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มี “ชีวิตที่ดีกว่าเดิม” และสามารถอยู่ร่วมกัน “ด้วยความถ้อยทีถ้อยอาศัย และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสังคมพหุวัฒนธรรม”

๔.๒ วิสัยทัศน์

“สังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง เศรษฐกิจเติบโต คุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น การพัฒนาสีเขียว หมุดหมายของนักท่องเที่ยวทั่วโลก นำชายแดนใต้สันติสุขยั่งยืน”

๔.๓ **วัตถุประสงค์มูลฐาน** พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสงบสันติ และได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขันทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรมนุษย์ ประชาชนทุกหมู่เหล่าสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี บนพื้นฐานของความหลากหลายของสังคมพหุวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน โดยการบริหารจัดการภาครัฐที่เป็นภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม มีบุคลากรภาครัฐที่เข้าใจบริบทของพื้นที่ เข้าใจประเด็นเงื่อนไขหลักของปัญหา และพัฒนาศักยภาพสู่ระบบงานสมัยใหม่

๔.๔ วัตถุประสงค์เฉพาะ

๔.๔.๑ **สังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง** สามารถส่งเสริมการอยู่ร่วมกันระหว่างชุมชนบนพื้นฐานความศรัทธา ความเชื่อทางศาสนาที่ถูกต้อง รวมทั้งสร้างสรรค์อัตลักษณ์ร่วมในพื้นที่แต่ละระดับ ที่เป็นรูปธรรม และนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม ตลอดจนสนับสนุนและสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้มีการกลับสู่ถิ่นฐานเดิม

๔.๔.๒ **เศรษฐกิจเติบโตอย่างต่อเนื่อง** สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ กระจายรายได้ให้กับประชาชนได้อย่างมั่นคง

๔.๔.๓ **ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น** สามารถสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ลดความเหลื่อมล้ำ ตั้งแต่ระดับบุคคล กลุ่มคนเปราะบาง สถาบันครอบครัว และชุมชนจัดการตนเอง ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรง

๔.๔.๔ **พัฒนาทรัพยากรมนุษย์** สามารถพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี **เก่ง และมีคุณภาพ** สามารถเชื่อมต่อเยาวชนจากสถานศึกษาเข้าสู่การแสวงหาอาชีพ พัฒนาทักษะการประกอบอาชีพที่จำเป็น มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษภาษาท้องถิ่น ผู้การเป็นคนที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่นๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

๔.๔.๕ **การพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วม และการบริหารจัดการภาครัฐที่สอดคล้องกับพื้นที่** วางระบบการพัฒนาที่ไม่ทำลาย หรือไม่ใช้ทรัพยากรในการผลิตเกินกว่าความสามารถในการทดแทน/ฟื้นฟู สำหรับการบริหารจัดการภาครัฐ ต้องเสริมสร้างบุคลากรภาครัฐให้เข้าใจบริบทของพื้นที่ เข้าใจประเด็นเงื่อนไขหลักของปัญหา และที่สำคัญคือรับรู้ถึงความเดือดร้อน และความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง มีการพัฒนาศักยภาพสู่ระบบงานสมัยใหม่ บริการประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

ปลอดภัย การทุจริต มีความโปร่งใส ซึ่งจะส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กรรัฐให้เป็นที่ยอมรับในพื้นที่และสังคมทั้งในและต่างประเทศ

๔.๔.๖ สร้างความเข้าใจสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศให้เข้าใจต่อสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นและให้ความร่วมมือสนับสนุนนโยบายการแก้ไขปัญหาของภาครัฐ และการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายปฏิเสธรการใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบจากทุกกลุ่ม ทุกฝ่าย อาศัยกลไกภาคประชาสังคม ภาคีเครือข่าย และการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ รวมทั้ง สนับสนุนการสร้างสภาวะแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข

๔.๔.๗ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อความมั่นคงได้อย่างประสานสอดคล้อง เพื่อลดเงื่อนไขที่กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงที่มีอุดมการณ์ต่างจากรัฐนำไปเป็นเงื่อนไขชี้ให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางสังคม และสร้างความชอบธรรมในการเรียกร้องกดดันภาครัฐในโอกาสต่าง ๆ ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรมนุษย์ การบริหารจัดการภาครัฐ การดำเนินการจะต้องมุ่งให้ตอบสนองต่อทางด้านความมั่นคง และการสร้างความเข้าใจ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานระยะที่ ๓ ของ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. คือการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เกิดขึ้นโดยเร็ว

๔.๕ ประเด็นยุทธศาสตร์

การพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บท ซึ่งมีหน่วยงานหลัก ๓ ส่วนคือ หน่วยงานตามภารกิจ (Functions : กระทรวง กรม) หน่วยงานพื้นที่ (Area : จังหวัดและกลุ่มจังหวัด) หน่วยงานภารกิจพิเศษ (Agenda) โดยมี ศอ.บต.เป็นศูนย์กลางในการกำหนดทิศทางด้วย “ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้” ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๕๓ ซึ่งจัดทำขึ้นจากการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐, แผนแม่บท ๒๓ แผนภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔, นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔, แผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ, คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๒ และแผนบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาเสริมความมั่นคงของ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. เข้ากับความต้องการของประชาชนจากด้านล่าง อย่าง “ไร้รอยต่อ” สำหรับกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา กลุ่มแรกคือประชาชนทั่วไปทุกคน ที่ต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดี และกลุ่มที่สอง คือผู้เห็นต่างหรือกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสถูกโน้มน้าว/ชี้นำ รัฐต้องพัฒนาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เห็นว่าสังคมไทยจะให้ชีวิตที่ดีกว่า และการมีความสุขจากการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งนอกเหนือจากการพัฒนาแล้ว ยังต้อง “สร้างความเข้าใจ” ควบคู่กันไปด้วย ซึ่งสามารถกำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ได้ ๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ มีกลยุทธ์การดำเนินงานที่สำคัญ ๔ กลยุทธ์ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง เพื่อเป็นแกนสู่ความมั่นคง กลยุทธ์การดำเนินงานที่สำคัญ ๓ กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑ การสนับสนุนการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลในสังคมพหุวัฒนธรรม

กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างความเข้าใจ และสร้างสำนึกร่วมของความเป็นไทยอย่างสร้างสรรค์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามศักยภาพพื้นที่ ตามวิถีของชุมชน

สู่หนทางความมั่งคั่ง กลยุทธ์การดำเนินงานที่สำคัญ ๓ กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาทางสังคม

กลยุทธ์ที่ ๓ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วม และ
การบริหารจัดการภาครัฐที่สอดคล้องกับพื้นที่ วิถีสู่ความยั่งยืน กลยุทธ์การดำเนินงานที่สำคัญ ๓ กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาภายใต้การมีส่วนร่วม

กลยุทธ์ที่ ๓ การปรับระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้ตอบสนองต่อการพัฒนาและ

บริบทของพื้นที่

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๓ ประเด็น และกลยุทธ์การดำเนินงานที่สำคัญ ๙ กลยุทธ์ มี

รายละเอียดดังนี้

๔.๕.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง เพื่อเป็นแกนสู่

ความมั่นคง

๔.๕.๑.๑ เป้าหมาย

เพื่อให้หมู่บ้าน/ตำบล มีความปลอดภัย และเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรม
เข้มแข็งเพิ่มขึ้น

๔.๕.๑.๒ ตัวชี้วัด

จำนวนหมู่บ้าน/ตำบล มีความปลอดภัยและประชาชนทุกหมู่เหล่าอยู่
ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมขยายตัว

หน่วยวัด : ร้อยละของจำนวนตำบลที่มีความปลอดภัยและอยู่ร่วมกันอย่าง
สันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมขยายตัว

น้ำหนัก : จำนวนตำบลที่มีความปลอดภัยและประชาชนทุกหมู่เหล่า
อยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕๐ โดยเปรียบเทียบกับจำนวน
ตำบลเป้าหมายในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๑๘๓ ตำบล (ฐานข้อมูลของ กอ.รมน.ภาค ๔ สน.)

๔.๕.๑.๓ กลยุทธ์การดำเนินงานที่สำคัญ ๓ กลยุทธ์ ดังนี้

๑) กลยุทธ์ที่ ๑ การสนับสนุนการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
แนวทางกลยุทธ์

การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นภารกิจเร่งด่วนที่หน่วยงานความมั่นคงภายใต้ความรับผิดชอบของ กอ.รมน.ภาค ๔ สน.ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีความก้าวหน้าเกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน โดย คอ.บต.ดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาเสริมความมั่นคง ดำเนินงานภายใต้แผนเสริมสร้างความมั่นคงของ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. กำหนดเป้าหมายเป็นพื้นที่เฉพาะหรือกลุ่มบุคคลเฉพาะที่ต้องการพัฒนาหรือแก้ปัญหาเร่งด่วน เพื่อหนุนเสริมให้เกิดความมั่นคง มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

(๑) การวางระบบการทำงานเชิงบูรณาการด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนาโดยใช้ฐานของตำบลเป็นศูนย์กลาง ผ่านโครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

ขับเคลื่อนโดยใช้สภาสันติสุขตำบล ซึ่งมีผู้แทนจากผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา ผู้นำตามธรรมชาติ เยาวชน สตรี องค์กรภาคประชาสังคม และหน่วยงานภาครัฐ ร่วมรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน จัดทำเป็นแผนปฏิบัติการตำบล ประกอบด้วย แผนงานด้านความมั่นคง ความมั่งคั่ง และความยั่งยืน เสนอความต้องการต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับอำเภอ จังหวัด จนถึง กอ.รมน.ภาค ๔ สน. และ คอ.บต. โดย คอ.บต.จะทำหน้าที่ในการเชื่อมโยง แผนงาน/โครงการจากกระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตอบสนองตามแผนปฏิบัติการตำบล ทั้งนี้ กำหนดความเร่งด่วน ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ สิ่งที่ต้องเกิดขึ้นในตำบล ได้แก่ ปลอดภัย ปลอดภัยาสพติด ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็ง มีกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (Start up) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลที่มีความพร้อม มีโรงเรียนคุณภาพดี ๑ โรง มีจุดเด่น (Landmark) ของตำบล มีความโดดเด่นด้านกีฬา ๑ ประเภท ประชาชนอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง และมีทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ ทั้งนี้ได้กำหนดตำบลต้นแบบนำร่อง จำนวน ๑๒๐ ตำบล

(๒) การอำนวยความสะดวก สวัสดิการและยุติธรรมทางเลือก

เสริมสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชนให้เกิดขึ้น อย่างเป็นธรรมทุกมิติ ด้วยการเปิดช่องทางในการอำนวยความสะดวกที่เข้าถึงง่าย รวดเร็ว และเป็นธรรม โดยการส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และยุติธรรมทางเลือกที่อยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน อันเป็นกระบวนการยุติธรรมเพื่อการเปลี่ยนผ่าน (Transitional Justice) ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างความสงบสุข รวมทั้งสร้างการรับรู้และการตระหนักถึงการปฏิบัติงานที่ยึดหลักสิทธิมนุษยชน หลักนิติรัฐนิติธรรม ตระหนักและเคารพในกติกาในประเทศและระหว่างประเทศ รวมถึงการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพทุกองค์คาพพพิที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เคารพอัตลักษณ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น หลักการหลักศาสนา การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบอย่างเป็นธรรมทุกกลุ่มเป้าหมาย

(๓) งานสังคมจิตวิทยา

๑) การแก้ไขปัญหายาเสพติด ดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติดที่หายขาด อาทิจ การประกอบอาชีพ การศึกษา การกีฬา และด้านการสาธารณสุข

สำหรับการฝึกอบรมอาชีพมุ่งเน้นให้ประกอบอาชีพได้จริงและมีความมั่นคง รวมทั้งมีความเชื่อมโยงเศรษฐกิจฐานรากและวิสาหกิจชุมชนที่มีอยู่ในชุมชนของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งรองรับแผนงานส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

๒) การสร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ดำเนินการสนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายกลุ่มอาชีพให้กับเยาวชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ทำให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่ มีงานทำมีรายได้ที่มั่นคง และเป็นการเพิ่มศักยภาพและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนตนเอง

๓) การสร้างพื้นที่สันติสุขขนาดเล็ก เป็นการสร้างความสงบสุขในชุมชนโดยเน้นที่กระบวนการเล็กๆ น้อยๆ (Peace-Writ-Little) เป็นขั้นๆ แบบสะสมเพิ่มพูน (Incremental Approach) รวมเอาทุกฝ่าย เข้ามาร่วมกันอยู่ในพื้นที่ ได้แก่ องค์กรภาคประชาสังคม กลุ่มผู้เห็นต่าง ทหาร ตำรวจ พลเรือน ส่วนราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น และประชาชนพุทธและมุสลิม โดยอาศัย “คนใน” ที่สร้างพื้นที่กลางหรือพื้นที่ร่วม (Common Space) เพื่อการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นๆ ร่วมกัน พร้อมทั้งส่งเสริมความสงบสุขไปด้วย ด้วยเรื่องเล็กๆ เช่น เรื่องวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา การพัฒนา การท่องเที่ยว ความปลอดภัย การศึกษา การทำมาหากินร่วมกันอย่างสงบสุข ความยุติธรรมในชีวิตประจำวัน โดยมีกลไกขับเคลื่อนหลัก คือ องค์กรภาคประชาสังคม และเครือข่ายนักประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน

แผนงาน/โครงการ

- (๑) โครงการตำบล มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
- (๒) โครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินทับซ้อนเขตอุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี
- (๓) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
- (๔) โครงการสนับสนุนภาคประชาสังคมร่วมสร้างพื้นที่สันติสุขขนาดเล็ก
- (๕) โครงการเตรียมความพร้อมเพื่อการเปลี่ยนผ่านกระบวนการยุติธรรม
- (๖) โครงการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ

๒) กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลในสังคมพหุวัฒนธรรม แนวทางกลยุทธ์

สถานการณ์ความขัดแย้ง และความรุนแรงในพื้นที่ ส่งผลโดยตรงต่อการอยู่ร่วมกัน ในส่วนของกลุ่มผู้เห็นต่างพยายามทำลายสังคมพหุวัฒนธรรมโดยขึ้นนำว่ารัฐดูแลหรือให้ความสำคัญเพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันก็สร้างสถานการณ์ให้เกิดความสูญเสีย ความหวาดระแวงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการในหลายด้านเพื่อให้ทุกกลุ่มคน มีความภาคภูมิใจในความมี

อัตลักษณ์หรือการดำรงอยู่ในสังคม พร้อมกับการจัดกิจกรรมหรือวางระบบการอยู่ร่วมกันที่ลดช่องว่างที่อาจทำให้ไม่เข้าใจหรือความบาดหมาง หรือหวาดระแวงต่อกัน มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

(๑) การส่งเสริมวิถีพุทธ สนับสนุนให้ประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ ดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข สามารถจัดกิจกรรมทางศาสนาได้อย่างเต็มที่ ภาครัฐดูแลให้การสนับสนุนเพิ่มเติม อาทิ การจัดส่งผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบไปแสวงบุญ ณ สี่พระอารามหลวง ๔ แห่งในประเทศอินเดียและประเทศเนปาล การส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา การเสนอให้มีประกาศให้วันสำคัญทางศาสนาเป็นวันหยุดเพิ่มเติม (วันสารทเดือนสิบ) เป็นต้น

(๒) การฟื้นฟูชุมชนไทยพุทธถดถอย เนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบที่ ผู้ก่อเหตุรุนแรง มุ่งทำร้ายชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการสร้างสังคมเชิงเดี่ยวอันจะไปสู่การเรียกร้องทางการเมืองต่อไป ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ชาวไทยพุทธ ถูกทำร้ายชีวิตและทำลายทรัพย์สินจำนวนมาก ประกอบกับสภาพครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเล็ก/มีบุตรน้อย และมักไปเรียนต่อในต่างพื้นที่ ชุมชนชาวพุทธหลายแห่งจึงลดจำนวนประชากรและหลายแห่งกลายเป็นชุมชนร้าง จึงต้องฟื้นฟูชุมชนเหล่านี้ขึ้นมาใหม่ โดยเน้นที่ชุมชนถดถอย ๒๕ แห่ง

(๓) การส่งเสริมวิถีมุสลิม สนับสนุนให้ประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม ดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข สามารถจัดกิจกรรมทางศาสนาได้อย่างเต็มที่ ภาครัฐก็ดูแล-สนับสนุน-อำนวยความสะดวกเพิ่มเติม เช่น สนับสนุนการประกอบพิธีฮัจญ์ และอุมเราะห์ ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย มุ่งเน้นเป้าหมายผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ บุคคลทำประโยชน์ให้กับพื้นที่ และประชาชนกลุ่มเปราะบางขาดโอกาส

(๔) การส่งเสริมกิจกรรมชาวไทยเชื้อสายจีน เนื่องจากชาวไทยเชื้อสายจีนเข้ามาตั้งรกรากในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กระจายในทุกหัวเมืองเป็นเวลานาน (เช่น ใน อ.เบตง ยาวนานกว่า ๑๕๐ ปี) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องให้การดูแลสนับสนุนให้สามารถดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างเป็นปกติสุข รวมทั้งสามารถจัดกิจกรรมทางศาสนาและทางวัฒนธรรมประเพณีได้อย่างเสรี ในส่วนภาครัฐ ได้สนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ในเทศกาลวันตรุษจีน-สารทจีน จัดงานพบปะแลกเปลี่ยนทัศนคติ และส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน

(๕) การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตชาติพันธุ์มณี (โอรัง อัสรี) เนื่องจากพี่น้องกลุ่มนี้เป็นกลุ่มคนดั้งเดิมในคาบสมุทรมลายู เดิมอาศัยในป่าลึกแต่สภาพปัจจุบันที่ความสมบูรณ์ของป่าลดลง การระบาดของโรคภัยไข้เจ็บบุกรุกเข้าไปถึงกลุ่มโอรัง อัสรี บางส่วนจึงพร้อมจะม้ออาศัยใกล้ๆ ชุมชนพื้นราบ จึงต้องจัดที่พักชั่วคราวที่ ต.อัยเยอร์เวง อ.เบตง จัดทำหนังสือรับรองชั่วคราวเพื่อความสะดวกในการรักษาพยาบาล และเตรียมการสร้างอาชีพ โดยมุ่งหวังให้พี่น้องประชาชนเหล่านี้รู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย มีคุณภาพชีวิตที่ดี แต่ไม่ถูกผสมผสาน ดูกลิ้น จนสูญเสียความเป็นอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์เดิม

(๖) การสนับสนุนให้ประชาชนทุกศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ให้การช่วยเหลือ ดูแลและเอื้ออาทรต่อกัน โดยการสนับสนุนประชาชนในพื้นที่ทุกเชื้อชาติ ศาสนา ชาติพันธุ์

ร่วมมือขับเคลื่อนโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เกิดเป็นเครือข่ายสมาชิกจิตอาสาและกิจกรรมจิตอาสาที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเชื่อมั่นว่าจะนำไปสู่การสร้างความรัก ความสามัคคีและความเป็นพี่น้องภายใต้พหุสังคมที่ดั่งงามของจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดี

แผนงาน/โครงการ

- (๑) โครงการส่งเสริมกิจกรรมศาสนาเพื่อสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (๒) โครงการนำไทยกลับสู่ถิ่นฐานเดิม
- (๓) โครงการส่งเสริมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง
- (๔) โครงการส่งเสริมคนดีมีคุณธรรมไปประกอบพิธีฮัจญ์และปฏิบัติธรรม ณ สังฆนียสถาน ในประเทศอินเดียและเนปาล
- (๕) โครงการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์บนพื้นฐานสังคมพหุวัฒนธรรม
- (๖) โครงการสนับสนุนการดำเนินงานเยาวชนสานใจไทยสู่ใจใต้
- (๗) โครงการส่งเสริมอัตลักษณ์และพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์มานิ
- (๘) โครงการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนาร่อง

๓) กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างความเข้าใจ และสร้างสำนึกร่วมของความเป็นไทยอย่างสร้างสรรค์

แนวทางกลยุทธ์

การสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีงานที่สำคัญประการหนึ่งคือ การสร้างความเข้าใจสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศให้เข้าใจต่อสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นและให้ความร่วมมือสนับสนุนนโยบายการแก้ไขปัญหาของภาครัฐ และต่อต้านการใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความเข้าใจกับเยาวชนทั้งในและนอกพื้นที่ รวมทั้งที่ศึกษาอยู่ในต่างประเทศ ให้มีสำนึกร่วมของความเป็นไทย ควบคู่กับการดำเนินการสร้างสภาพแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อการพูดคุยเพื่อสันติสุข มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

(๑) การสร้างความเข้าใจกับประชาชนทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยพัฒนาการประชาสัมพันธ์เชิงรุกมุ่งสร้างความเข้าใจต่อประชาชนในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการพัฒนารูปแบบและช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด

(๒) การสร้างความเข้าใจกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับทุกสถานการณ์ที่ถูกต้อง ชัดเจน รวดเร็ว ทันทับความผันแปรของ

สถานการณ์และแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรภาคีและสังคม ผ่านกลไกความร่วมมือกับต่างประเทศในทุกมิติ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินการสร้างความเข้าใจกับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และองค์การระหว่างประเทศ (IGOs) และพัฒนาความสัมพันธ์กับต่างประเทศที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยให้ความสำคัญกับมิตรประเทศที่สนับสนุนการปกป้องผลประโยชน์ของชาติไทยเป็นหลัก

(๓) การสร้างสถานะแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข ดำเนินการสร้างความเข้าใจนโยบายการพูดคุยเพื่อสันติสุขของรัฐบาลต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนองค์กรภาคประชาสังคม ประชาชนทั่วไป และบุคลากรภาครัฐ

(๔) สร้างสำนึกร่วมของความเป็นไทยอย่างสร้างสรรค์ ผ่านโครงการจัดสร้างหอเฉลิมพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์กับการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปี ๒๕๖๓ ซึ่ง ศอ.บต. ได้กราบทูลถวายรายงาน แนวทางการสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมของพี่น้องไทยพุทธและมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากรายงานการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ข้อมูลว่าสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเรื่องหลักที่ประชาชนทุกเชื้อชาติศาสนาให้ความสำคัญและเป็นปัจจัยหลักที่ไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งหากมีการกล่าวถึงร่วมกัน ประกอบกับการเสด็จสวรรคตของในหลวงรัชกาลที่ ๙ พระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดไม่ได้ต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จากการพระราชทานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของอาณาประชาราษฎร์ให้ดียิ่งขึ้น ศอ.บต.ร่วมกับทุกภาคส่วน จึงร่วมกันจัดทำโครงการหอเฉลิมพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์กับการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ในชั้นที่ ๑๔ และชั้นที่ ๑๕ ของอาคารศูนย์ราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของในหลวงทุกพระองค์รวมทั้งพระบรมวงศานุวงศ์ ที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและมีความรักผูกพันกับพี่น้องประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมารวมทั้งเพื่อให้ลูกหลานของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของในหลวงทุกพระองค์ตราบนานเท่านาน

แผนงาน/โครงการ

- (๑) โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีในการแก้ปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (๒) โครงการสานสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ
- (๓) โครงการสร้างความเข้าใจนโยบายการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (๔) โครงการจัดสร้างหอเฉลิมพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์กับการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๕.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามศักยภาพพื้นที่ ตามวิถีของชุมชน สู่นทางความมั่งคั่ง

๔.๕.๒.๑ เป้าหมาย

เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของพี่น้องประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น

๔.๕.๒.๒ ตัวชี้วัด

ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มมากขึ้น

หน่วยวัด

- (๑) ร้อยละ ประชาชนมีรายได้ต่อหัว/ต่อปี
- (๒) ร้อยละ รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
- (๓) ร้อยละ การลงทุนเพิ่มขึ้น
- (๔) ร้อยละ การว่างงานลดลง
- (๕) อัตราการตายมารดาและทารกลดลง

น้ำหนัก

- (๑) ประชาชนมีรายได้ต่อหัว/ต่อปี เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕
- (๒) รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐
- (๓) การลงทุนเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐
- (๔) การว่างงานลดลง ร้อยละ ๑๐
- (๕) การตายมารดาและทารกลดลง ร้อยละ ๒๐

๔.๕.๒.๓ แนวทาง/กลยุทธ์การดำเนินงานที่สำคัญ ๓ กลยุทธ์ ดังนี้

๑) กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ

แนวทางกลยุทธ์

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่ดำรงอยู่ในพื้นที่มีหลายมิติ เช่น การประกอบอาชีพเชิงเดี่ยว การผลิตและจำหน่ายสินค้าที่เป็นวัตถุดิบ (ขาดการแปรรูป) ประชาชนขาดทักษะแรงงานที่มีฝีมือ เช่น การประกอบอาหาร งานบริการ งานช่าง (เว้นส่วนที่เป็นอัตลักษณ์พื้นถิ่น) เยาวชนไม่นิยมการเรียนด้านอาชีพ ไม่นิยมการทำงานในโรงงาน มิติของการลงทุนก็ขาดการลงทุนขนาดกลาง/ขนาดใหญ่ นับสิบปี ขาดท่าเรือขนส่งสินค้าทำให้ด้อยความสามารถในการแข่งขัน เป็นต้น ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ว่างงาน หรือมีงานทำ แต่มีรายได้น้อย จากโจทย์ปัญหาข้างต้น ทำให้ต้องมีการวางแผน จัดระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่สอดคล้องกันทุกมิติ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาเพื่อให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ประชาชนมีงานทำ มีการกระจายรายได้ที่เหมาะสมและทั่วถึง มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

(๑) การปรับวิถีฐานรากในระดับครัวเรือน “ให้ประกอบอาชีพผสมผสาน”

แทนการทำอาชีพเชิงเดี่ยว อาทิ การพัฒนาฟาร์มสวนยางพารานำร่อง ตำบลละ ๑ แห่ง รวม ๒๘๒ แห่ง และขยายผลให้ครอบคลุมหมู่บ้านละ ๑ แห่ง ลดพื้นที่ปลูกยางเพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจทดแทน เช่น กาแฟ โกโก้ และการปลูกไม้เศรษฐกิจ พืชทางเลือกใหม่แห่งอนาคตจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำไปบดอัดเป็นชีวมวลผลิตกระแสไฟฟ้าในโรงงานของประเทศเกาหลีใต้ โดยตั้งเป้าหมายในระยะ ๓ ปี (ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) จะปลูกไม้ได้ ๓ แสนไร่ ซึ่งได้นำร่องในพื้นที่เกษตรกรรมแล้ว ๑,๐๐๐ ราย

(๒) สร้างอาชีพและรายได้หลักจาก “เกษตรสร้างมูลค่า” โดยยึดแนวทางตามแผนแม่บทด้านการเกษตรที่สอดคล้องกับชุมชน เช่น

๑) เกษตรอัตลักษณ์พื้นที่ เป็นการส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญหาท้องถิ่น หรือเติบโต/งอกงามในท้องถิ่นที่มีความโดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค อาทิ ส่งเสริมการปลูกข้าวหอมกระดังงา อ.ตากใบ จ.นราธิวาส, ข้าวบูตี อ.เมือง จ.ยะลา ส่งเสริมการผลิตลองกองซีโคุณภาพ อ.ระแงะ จ.นราธิวาส การผลิตทุเรียนคุณภาพบ้านทรายขาว อ.โคกโพธิ์ การผลิตทุเรียนคุณภาพ อ.เบตง อ.บันนังสตา จ.ยะลา การขยายเครือข่ายการผลิตไก่เบตง เป็นต้น โดย ศอ.บต.จะเป็นศูนย์กลางการประสานระบบการตลาด การแปรรูป และย้อนกลับยังต้นน้ำ คือการผลิตที่ได้คุณภาพและปริมาณที่เหมาะสม

๒) เกษตรแปรรูป ดำเนินการเบื้องต้นในระดับชุมชน โดยจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน โดยพัฒนาการผลิตที่ได้คุณภาพ (อย่างน้อยได้มาตรฐานฮาลาล และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา : อย.) โดย ศอ.บต.เป็นศูนย์กลางประสานหน่วยงานวิชาการ (มหาวิทยาลัยในพื้นที่) เพื่อนำงานวิจัยสู่การปฏิบัติ ประสานภาคเอกชนและผู้ประกอบการเพื่อวางระบบการตลาดที่ยั่งยืน ในปี ๒๕๖๒ มีวิสาหกิจต้นแบบกว่า ๓๐ แห่ง อาทิ วิสาหกิจผลิตกล้วยแปรรูป ต.นาประดู่ อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี ซึ่งมีตลาดรองรับแน่นอน มีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกิดการสร้างงานกว่า ๒๐๐ ครัวเรือน วิสาหกิจประมงชายฝั่งต้นแบบ ต.ท่ากำชำ อ.หนองจิก ซึ่งแปรรูปปลาเกลือ และอาหารทะเลอื่นๆ มีตลาดรองรับแน่นอนและขยายตัวมากขึ้น เกิดการสร้างงานและยกระดับรายได้กว่า ๗๐๐ ครัวเรือน และห่วงโซ่การผลิตอีกนับพันครัวเรือน นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายวิสาหกิจที่มีความเข้มแข็ง เช่น วิสาหกิจแปรรูปยางพารา อ.บันนังสตา จ.ยะลา วิสาหกิจผลิตเครื่องแกงและอาหารแปรรูป ต.ตันหยงมัส อ.ระแงะ จ.นราธิวาส

๓) เกษตรแปรรูปในระดับโรงงานอุตสาหกรรม มีพื้นที่ดำเนินการหลักที่ อ.หนองจิก จ.ปัตตานี ซึ่ง กรม.มีมติ เมื่อ ๔ ต.ค.๒๕๕๙ ให้เป็นเมืองต้นแบบเกษตรแปรรูป ในปี ๒๕๖๒ มีโรงงานแปรรูปมะพร้าวครบวงจร มีกำลังการผลิตวันละไม่น้อยกว่า ๑ แสน ๖ หมื่นลูก เกิดจากการจ้างงานในโรงงานประมาณ ๑๐๐ คน ห่วงโซ่และเกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวได้รับผลจากการพัฒนาไม่น้อยกว่า ๒ หมื่นคน โรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์จากไม้และเครื่องหนัง ผ่านการพิจารณาได้รับบัตรสิทธิพิเศษด้านการลงทุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) แล้ว ดำเนินการ ระยะที่ ๑ เงินลงทุน ๔,๐๐๐ ล้านบาท

ระยะที่ ๒ เพิ่มขึ้นอีก ๔,๔๐๐ ล้านบาท และระยะที่ ๓ จำนวน ๖,๖๐๐ ล้านบาท โดยมีความต้องการแรงงานรวมทั้ง ๓ ระยะ ไม่น้อยกว่า ๑๕,๐๐๐ อัตรา นอกจากนั้น ดำเนินการขยายพื้นที่การลงทุนไปยังพื้นที่ข้างเคียง เช่น อ.เทพา จ.สงขลา มีการลงทุนสร้างโรงงานแปรรูปทุเรียนแช่แข็ง มีกำลังการผลิต/รับซื้อในฤดูกาลปี ๒๕๖๒ ประมาณ ๑๒,๐๐๐ ตัน หรือ (๑๒ ล้านกิโลกรัม) และจะขยายเป็น ๒๐,๐๐๐ ตัน ในปี ๒๕๖๓ โดยมีความต้องการแรงงานทั่วไป ประมาณ ๘๐๐ คน แรงงานฝีมือจำนวน ๒๐๐ คน และระดับสูงหรือเฉพาะทางประมาณ ๒๐๐ คน รวม ๑,๒๐๐ คน ในระยะที่ ๒ จะขยายการผลิตทุเรียนคุณภาพ (อินทรีย์) แช่แข็งทั้งลูก ซึ่งต้องการแรงงานเพิ่มเติม ประมาณ ๔๐๐ คน

๔) เกษตรปลอดภัย ศอ.บต.สนับสนุนและเสริมการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และจังหวัด ที่จะพัฒนาการทำเกษตรคุณภาพ (GAP) เกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ โดยดำเนินการในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ ซึ่งได้นำร่องแปลงเกษตรอินทรีย์แล้ว ๗๔ แปลง

(๓) สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดย กรม. มีมติเห็นชอบให้ อ.เบตง จ.ยะลา เป็นเมืองต้นแบบการท่องเที่ยวที่สามารถพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ศอ.บต.ได้ร่วมกับจังหวัดยะลาและหน่วยงานเกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อสร้าง อ.เบตง ให้เป็นจุดขาย/ภาพลักษณ์สำคัญ (แบรนด์) การท่องเที่ยวภาคใต้ และขยายพื้นที่การท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทั้ง ๕ จังหวัดต่อไป โดยดำเนินการอย่างครบวงจร ดังนี้

๑) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงาม สะอาด ปลอดภัย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเดิม และแหล่งใหม่ อาทิ จุดชมวิวะทะเลหมอกในพื้นที่ ต.อัยเยอร์เวง ๓ จุด และ ต.ตะเนาะแมเราะ บ่อน้ำร้อนบ้านนากอ และพิพิธภัณฑสถานกลางแจ้งของโอรังอัสนี (ซาไก) ต.อัยเยอร์เวง ชุมชนจีนฮากกาบ้านเก่าสมัยตั้งรกรากใน อ.เบตง ต.ตะเนาะแมเราะ และอุโมงค์ปิยะมิตรแห่งที่ ๓ พื้นที่ ต.ตะเนาะแมเราะ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของเงินคอมมิวนิสต์ในอดีต

๒) การสร้างจุดโดดเด่น (Landmark) เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ดำเนินการหลายจุด อาทิ จุดชมวิวะทะเลหมอกพื้นที่กระจก ต.อัยเยอร์เวง ซึ่งดำเนินการก่อสร้างประมาณร้อยละ ๒๐ จะแล้วเสร็จกลางปี ๒๕๖๓

๓) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการท่องเที่ยว กำลังดำเนินการปรับปรุงเส้นทางหมายเลข ๔๑๐ ในช่วงแรกจาก อ.เมืองยะลา ไปยังบ้านบ่อหิน อ.ธารโต จะขยายเป็น ๔ ช่องจราจร จากบ้านบ่อหิน อ.ธารโต ไปยัง อ.เบตง จะปรับเป็นเส้นทาง ๒ ช่องจราจร คุณภาพสูง (ที่พักรถบนไหล่ทาง) ในปี ๒๕๖๒ มีความก้าวหน้าร้อยละ ๖๐ อีกโครงการที่สำคัญคือ การก่อสร้างท่าอากาศยานเบตง ความยาวทางวิ่ง ๑,๘๐๐ เมตร อาคารผู้โดยสารสามารถรองรับเครื่องบินโดยสารพร้อมกัน ๓ ลำ การก่อสร้างทุกส่วนจะแล้วเสร็จปลายปี ๒๕๖๒ กำหนดเปิดทำการบินในห้วงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓

๔) การพัฒนาระบบการผ่านแดนให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุนและนักท่องเที่ยว ดำเนินการร่วมกับด่านพรมแดนอื่นๆ รวม ๙ จุด

๕) การสนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวสูงสุด ทั้งจากค่าที่พัก (โฮมสเตย์/รีสอร์ต) จากบริการร้านอาหาร ของที่ระลึก และค่านำทาง (ไกด์) เป็นต้น

๖) การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวให้ครอบคลุม ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย เพื่อสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจตามกรอบอาเซียน และ IMT-GT

(๔) การส่งเสริมการค้าชายแดนระหว่างประเทศ โดย กรม.มีมติ เมื่อ ๔ ต.ค.๒๕๕๙ กำหนดให้ อ.สุโขทัย-ลก เป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ ซึ่ง ศอ.บต. ร่วมกับ จ.นราธิวาส และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการพัฒนา ทั้งโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่และโครงข่ายคมนาคม เชื่อมต่อกับประเทศมาเลเซีย คือ สะพานข้ามแม่น้ำโก-ลก แห่งที่ ๒ ที่เทศบาลสุโขทัย-ลก และที่ อ.ตากใบ การฟื้นฟูการเดินรถไฟ จากสถานีรถไฟสุโขทัย-ลก ไปยังสถานีรถไฟชุมบ่ต รัฐกลันตัน รวมทั้งการเสนอ ให้รัฐบาลบรรจุแผนการก่อสร้างรางรถไฟทางคู่จาก อ.สุโขทัย-ลก ถึง อ.หาดใหญ่ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ประชาชน ส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวชายแดนระหว่างประเทศ

(๕) ขับเคลื่อนเมืองต้นแบบที่ ๔ อุตสาหกรรมแห่งอนาคต อ.จะนะ จ.สงขลา ซึ่ง กรม.มีมติอนุมัติหลักการเมื่อวันที่ ๗ พ.ค.๒๕๖๒ เมืองจะนะ จะเป็นจุดเชื่อมต่อจากภาคใต้ ชายแดนกับภาคใต้ตอนกลาง มีเป้าหมายผลิตอาหารและทะเลแปรรูป และอาหารฮาลาล อุตสาหกรรมแห่งอนาคต เช่น การแพทย์ครบวงจร การท่องเที่ยวครบวงจร เทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมหนัก ประเภท เครื่องจักรผลิตกระแสไฟฟ้า พลังงานหมุนเวียน ระบบราง รวมทั้ง การสร้างท่าเรือเพื่อขนส่งทางทะเลและการท่องเที่ยว โดยมุ่งเป้าจะให้เป็ประตูที่ ๓ (๓rd Gateway) ของประเทศไทย

(๖) การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยธุรกิจเริ่มใหม่ (Startup) และธุรกิจขนาดกลาง/ขนาดย่อม (SME) เพื่อสร้าง ช่องทางการกระจายสินค้าในพื้นที่ออกสู่ตลาดภายนอก และการสร้างงานให้กับคนรุ่นใหม่ ศอ.บต.ร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย ในพื้นที่ ซึ่งปี ๒๕๖๒ ดำเนินการผลิต บ่มเพาะ และสร้างธุรกิจได้กว่า ๓๐ คน ประสบความสำเร็จทางธุรกิจ เป็นแรงจูงใจให้กับ เยาวชนในพื้นที่ประมาณ ๑๐ คน

(๗) ส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นศูนย์กลางธุรกิจฮาลาล เนื่องจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความพร้อมด้านทรัพยากรธรรมชาติ เป็นแหล่งผลิตอาหาร เป็น จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว และมีต้นทุนของเยาวชนที่จบการศึกษาจากต่างประเทศจำนวนมาก ธุรกิจ ฮาลาล จึงเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลักในอนาคต ทั้งการผลิตอาหารฮาลาล การแพทย์ฮาลาล การส่งเสริม ความงาม (เช่น สปาฮาลาล) การท่องเที่ยวฮาลาล คริว/เชฟฮาลาล เป็นต้น ศอ.บต.ได้วางระบบขับเคลื่อน เช่น การผลิตเชฟฮาลาล การทดลองสปาฮาลาล ซึ่งเป็นที่ต้อการตลาด ในปี ๒๕๖๓ ดำเนินการประสานงานกับ

สำนักจุฬาราชมนตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยในพื้นที่ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงต่างประเทศ เป็นต้น ร่วมกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนธุรกิจฮาลาล ให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว

(๘) การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพและการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาด้านนี้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และตามแนวทางการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) ศอ.บต.ได้ร่วมขับเคลื่อนหลายโครงการซึ่งเชื่อว่าจะเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาชีพให้กับประชาชนในระดับฐานรากได้อย่างยั่งยืน โดยมีโครงการสำคัญ อาทิ

๑) โครงการปลูกไม้พืชเศรษฐกิจแห่งอนาคต โดย ศอ.บต. เป็นสักขีพยานการทำข้อตกลงกับผู้ประกอบการจากประเทศเกาหลีใต้ สภาเกษตรกรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อผลิตชีวมวลอัดเม็ดจากต้นไม้ เพื่อส่งไปเป็นเชื้อเพลิงผลิตกระแสไฟฟ้าในประเทศเกาหลีใต้ โดยมีความต้องการปีละไม่น้อยกว่า ๑ ล้านตัน ซึ่งผลิตจากโรงงานแปรรูป (ชีวมวลอัดเม็ด) จำนวน ๕ แห่ง ๆ ละ ๒ เมกวัตต์ต่อปี ความต้องการพื้นที่ปลูกในเบื้องต้นประมาณ ๓ แสนไร่ ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างงานทั้งเกษตรกรและห่วงโซ่การผลิต ไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน ซึ่งโครงการนี้ส่วนสำคัญจะเป็นการคืนผืนป่าให้กับประเทศ และการสนับสนุนการลดภาวะโลกร้อน (Carbon Credit) ในเวลาเดียวกัน

๒) โครงการโรงไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนสู่ความยั่งยืน เป็นโครงการที่รัฐบาลให้ความเห็นชอบแล้ว มีแนวทางคือ จัดสรรพลังงานไฟฟ้าประมาณ ๒๕๐ เมกกะวัตต์ ให้กับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียน (ชีวภาพ/ชีวมวล) ขนาดเล็กมาก (ไม่เกิน ๒ เมกกะวัตต์) ประมาณ ๑๐๐ จุด กระจายทั่วพื้นที่ ๓ จังหวัด และ ๔ อำเภอของ จ.สงขลา เพื่อให้เกิดความมีเสถียรภาพและสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุน และมีเป้าหมายเพื่อสร้างงาน กระจายรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่จากกิจกรรม ๓ ด้าน ประการที่หนึ่ง เป็นหุ้นส่วนในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าและแบ่งปันผลประโยชน์ในนามของวิสาหกิจชุมชน (ลงทุนร้อยละ ๔๐ ยืมงบประมาณจากกองทุนพลังงาน) ประการที่สอง สร้างงานแห่งละไม่น้อยกว่า ๓๐ คน และประการที่สาม เกษตรกรที่ปลูกพืชพลังงาน เช่น ไม้ หญ้าเนเปียร์ ฯลฯ แห่งละไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ครัวเรือน

๓) โครงการเมืองปูทะเลโลก เป็นโครงการสร้างอาชีพการเลี้ยงปูทะเล เช่น ปูดำ ในพื้นที่ป่าชายเลนเสื่อมโทรมและนาุ้งร้าง โดยฟื้นฟูป่าชายเลนในพื้นที่ชายฝั่งทะเล ในพื้นที่ อ.เทพา จ.สงขลา อ.หนองจิก อ.เมืองปัตตานี อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี โดยเป็นการบูรณาการจากหลายหน่วยงาน เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดปัตตานี สมาคมประมงชายฝั่ง เป็นต้น โดย ศอ.บต.เป็นศูนย์กลางในการประสานงานและสนับสนุนนำร่องในเบื้องต้น สำหรับปูดำ ใช้เวลาเลี้ยงประมาณ ๕ - ๖ เดือน จะเกิดการสร้างงานและกระจายรายได้จำนวนมาก รวมทั้งเป็นการฟื้นฟู สร้างความยั่งยืนให้กับระบบนิเวศน์

(๙) การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม ทั้งอุตสาหกรรมจากประมงพาณิชย์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ/การผลิตเสื้อผ้า อุตสาหกรรมแปรรูปจากยางพารา และอื่นๆ โดยเฉพาะประมงพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องการทำประมงน้ำลึก ซึ่งต้องสนับสนุนให้ผู้ประกอบการดำเนินการตามกฎหมาย/กฎระเบียบ

ขณะเดียวกันก็ต้องให้ความช่วยเหลือในกรณีที่ได้รับผลกระทบจากการปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบต่างๆ โดยเฉพาะหลังมาตรการ Illegal Unreported and Unregulated Fishing : IUU

(๑๐) การบูรณาการขับเคลื่อนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่เมืองต้นแบบให้เชื่อมโยงกับทุกมิติอย่างไร้รอยต่อ สำหรับในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและเมืองต้นแบบ รวม ๑๔ เขต ประกอบด้วย**(๑๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน** ประกอบด้วยโครงข่ายถนนระบบราง ท่าเรือ และสนามบิน สำหรับโครงข่ายถนนเร่งรัดดำเนินการขยายและปรับปรุง อาทิ เส้นทางคมนาคม จาก อ.เมืองยะลา ไปยัง อ.ยี่งอ จังหวัดนราธิวาส เส้นทาง อ.เมืองยะลา ไปยัง อ.เบตง และเส้นทาง ต.กลาพอ อ.สายบุรี ไปยัง อ.ทุ่งยางแดง – อ.กะพ้อ – อ.รามัน เพื่อเชื่อมต่อเส้นทางตอนในให้ครอบคลุม การเร่งรัดการพัฒนาท่าเรือปัตตานี เร่งรัดพัฒนาท่าอากาศยานนราธิวาส เพื่อยกระดับเป็นท่าอากาศยานนานาชาติ เป็นต้น

(๑๒) การเชื่อมโยง ไทย เชื่อมโลก กำหนดความร่วมมือระหว่างประเทศ ภายใต้กรอบความร่วมมือการพัฒนาเศรษฐกิจ ๓ ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซียและไทย หรือ Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT เพื่อยกระดับการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เชื่อมโยง กับ ๔ รัฐของมาเลเซีย ได้แก่ รัฐเปรัก รัฐกลันตัน รัฐตรังกานู และรัฐเคดาห์ รวมทั้งเกาะสุมาตราใต้ของประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาความยากจนของประชาชนให้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น ผ่านแนวคิด “ระเบียงเศรษฐกิจที่ ๖” หรือ Economic Corridor ๖ ซึ่งผู้นำสูงสุดของทั้ง ๓ ประเทศ รวมทั้ง เลขาธิการอาเซียนและประธานพัฒนาเอเชีย ได้ให้ความเห็นชอบร่วมกันไปแล้ว เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๒ มุ่งหวังยกระดับการพัฒนาพื้นที่ให้เท่าเทียมกับภูมิภาคอื่นๆ

นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือกับอีกหลายประเทศ เพื่อที่จะเป็นตลาดการค้าต่างประเทศเป้าหมายที่จะนำผลผลิตและบริการจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปสู่พี่น้องประชาชนมุสลิมและมีโซ่มุสลิมในต่างประเทศ เช่น จีน ญี่ปุ่น เกาหลี และอิตาลี เป็นต้น รวมทั้ง ประเทศโลกมุสลิมผ่าน โครงการ Small Thailand และการพัฒนาความร่วมมือในฐานะเมืองพี่เมืองน้อง หรือ Sister City

แผนงาน/โครงการ

(๑) โครงการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การค้า และการลงทุน

(๒) โครงการพัฒนาและขยายผล SMEs และผู้ประกอบการรุ่นใหม่

(๓) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน

(๔) โครงการพัฒนาธุรกิจฮาลาล

(๕) โครงการส่งเสริมอาชีพปศุสัตว์ชายแดนใต้

(๖) โครงการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน และวิสาหกิจชุมชน

(๗) โครงการส่งเสริมอาชีพวิสาหกิจชุมชนประมง

(๘) โครงการขับเคลื่อนแนวทางวิถีชีวิตชุมชนสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ

(๙) โครงการบูรณาการขับเคลื่อนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ, เมืองต้นแบบ และ“ระเบียงเศรษฐกิจที่ ๖” หรือ Economic Corridor ๖

๒) กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาทางสังคม

แนวทางกลยุทธ์

สภาพปัญหาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีหลากหลายมิติ ทั้งปัญหาความไม่อบอุ่นในครอบครัวเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ ปัญหาเสพติด ปัญหาขาดประสิทธิภาพการให้บริการของรัฐ เป็นต้น รวมถึงปัญหาความแตกร้าง/เปราะบางของสังคมพหุวัฒนธรรมเนื่องจากสถานการณ์ความ ไม่สงบ ดังนั้น เป้าหมายของการพัฒนาสังคม เพื่อให้ประชาชนอยู่ร่วมกัน มีความอบอุ่น มีความสุขมีความเอื้ออาทร และหยิบยื่นความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งการมีทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งสังคมทุกระดับตั้งแต่ระดับเล็กที่สุดคือ “ครอบครัว” จนเป็นสังคมที่ใหญ่ขึ้นคือ ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด และประเทศ ล้วนแต่มีความสำคัญ สำหรับในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง มีความเป็นพิเศษตรงที่มีความหลากหลายของผู้คนในสังคมที่มีอัตลักษณ์ ความเชื่อ แตกต่างกัน จึงต้องมีกลไกหรือการดำเนินงานเฉพาะที่แตกต่างจากพื้นที่ส่วนอื่นของประเทศ มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

(๑) การสร้างความเข้มแข็งสถาบันครอบครัว วางระบบและขับเคลื่อนให้สถาบันครอบครัวเข้มแข็ง ด้วยการสร้างงาน สร้างอาชีพให้ครอบครัวมีรายได้ที่เพียงพอสามารถเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวได้ มีความสามารถส่งเรียน/ให้การศึกษา เติบโตอย่างมีคุณภาพ สมาชิกในครอบครัวมีโอกาส ใช้ชีวิตร่วมกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งสร้างความเข้มแข็งสถาบันครอบครัว อาทิ การสร้างงานอาชีพให้กับหัวหน้าครอบครัวหรือแม่บ้านที่สามารถทำงาน/มีรายได้จากการทำงานในพื้นที่เพื่อให้มีเวลาเลี้ยงดูบุตร มิให้เกิดความเสี่ยงต่อการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรือถูกชักนำในทิศทางที่ไม่พึงปรารถนา การดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม และต้องดำเนินการต่อยอดต่อไป อาทิ การสนับสนุนให้ลงทุนโรงงานแปรรูปมะพร้าว โรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ ต.บางเขา อ.หนองจิก จ.ปัตตานี โรงงานแปรรูปทุเรียน ต.ปากบาง อ.เทพา จ.สงขลา เป็นต้น และการจัดตั้งและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนหลายพื้นที่

(๒) พัฒนาองค์กรที่สร้างความสุข อำนวยประโยชน์ให้คนในสังคม/ชุมชน วางระบบการพัฒนาเพื่อดูแลหรือให้บริการประชาชนในทุกมิติ โดยมีทิศทางหลักตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศเป็นแกนคือโครงการตำบล มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ที่มีเป้าหมายให้สังคมระดับตำบล มีหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความสุข อาทิ ต้องมีโรงเรียนภาคบังคับที่มีคุณภาพอย่างน้อย ๑ แห่ง มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลที่มีคุณภาพอย่างน้อย ๑ แห่ง ศอ.บต.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งรัดผลักดันให้มีการบูรณาการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนในด้านที่ยังเป็นช่องว่างในพื้นที่ เช่น จัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุนับตั้งแต่ ศูนย์ดูแลเด็กกำพร้าระดับตำบล เป็นต้น ซึ่งทุกงานทุกด้านจะรวมอยู่ในกรอบของโครงการ ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยเป้าหมายใน พ.ศ.๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ นำร่องใน ๓๐ ตำบล

(๓) การเสริมสร้างพลังทางสังคมเพื่อเกื้อหนุนผู้ที่ขาดโอกาส/สูญเสียโอกาสในชีวิต เนื่องจากสภาพปัญหาของประชาชนในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา (๑๒ อำเภอของจังหวัดสงขลา และจังหวัดสตูลจะดำเนินการต่อไป) มีประชาชนที่ขาดโอกาส/สูญเสียโอกาส (๑๑ ประเภท) จำนวนกว่า ๕๙๗,๖๐๕ คน อาทิ คนยากจน (ตกเกณฑ์ จปฐ.) เด็กกำพร้า ผู้พิการ ผู้ป่วย ดิดเตียง ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว เป็นต้น ซึ่งคนเหล่านี้รัฐและทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องช่วยดูแล “จะทิ้งใครไว้ข้างหลังไม่ได้” แต่เนื่องจากมีหลายหน่วยงานเกี่ยวข้อง ศอ.บต. จึงเป็นศูนย์กลางขับเคลื่อนในลักษณะคณะกรรมการ/คณะทำงาน ที่ดูแลทั้งระบบ ครบวงจร และมีความยั่งยืน กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ที่สำคัญ ดังนี้

๑) เด็กกำพร้า ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา มีเด็กกำพร้า (ข้อมูล ณ มิถุนายน ๒๕๖๒) จำนวน ๙,๖๕๔ คน แยกเป็น ครอบครัวได้รับ

ผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ จำนวน ๕,๔๒๑ คน กำพรั้าจากพ่อและหรือแม่เสียชีวิตจากการเจ็บป่วยตามปกติ และจากปัญหาการหย่าร้าง รวม ๔,๒๓๓ คน ซึ่งเด็กเหล่านี้จำเป็นต้องมีการวางระบบการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม และยั่งยืน ดำเนินการภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพเด็กกำพรั้า โดยมีเป้าหมายในการพัฒนา ๓ ประการ ได้แก่ ๑) การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ๒) ยกระดับการพัฒนา ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลด้วยอนุสัญญาสิทธิเด็ก เพื่อให้นานาชาติเห็นถึงความมุ่งมั่นของภาครัฐในการดูแลเด็กตามปฏิญญาสากล และ ๓) พัฒนาคุณภาพชีวิตพร้อมกับเยียวยาสภาพจิตใจสำหรับเด็กกำพรั้าที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ โดย ศอ.บต.ในฐานะเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงการทำงานทุกระดับ ดำเนินการร่วมกับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด และองค์กรภาคประชาสังคม กำหนดกรอบแนวทางและกลไกการพัฒนาศักยภาพเด็กกำพรั้าให้เกิดความยั่งยืน โดยระยะสั้นเร่งจัดทำฐานข้อมูลโดยระบบเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก แยกประเภท พื้นที่ และองค์กรที่ให้การดูแล พร้อมกับเร่งแก้ไขความเดือดร้อนเฉพาะหน้า เช่น อาหาร เสื้อผ้า ที่พักอาศัย และการเยียวยาจิตใจ ส่วนในระยะยาว กำหนดกรอบการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานและวางระบบเชื่อมโยงให้มีประสิทธิภาพ ทั้งการ ให้การศึกษา การเตรียมการสู่การแสวงหาอาชีพที่เหมาะสม และการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กกำพรั้าประจำตำบล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งตามแผนแม่บท ตำบล มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

๒) ผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้สูงวัยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวนมาก เฉพาะที่มีอายุเกิน ๘๐ ปี มีจำนวนประมาณ ๔๐,๐๐๐ คน ในจำนวนนี้มีผู้ที่ประสบปัญหาในการดำรงชีวิตในด้านต่างๆ ทั้งสุขภาพ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น การดำเนินการต้องวางระบบการบริหารจัดการผู้สูงอายุอย่างครบวงจร โดยจัดทำโครงการนำร่องหลายโครงการ อาทิ โครงการบริหารผู้สูงวัยโดยอาศัยสถาบันศึกษาปอเนาะ (นำร่อง ๒๖ แห่ง) เพื่อดูแลให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุ ทั้งในเรื่องอาชีพ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การอยู่ร่วมกับสังคม และการเรียนรู้ทางศาสนาซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตของไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างมาก

๓) ผู้พิการและผู้ป่วยติดเตียง (รวมผู้สูงอายุที่ป่วยติดเตียง) เนื่องจากในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คนพิการและผู้ป่วยติดเตียง (รวมผู้สูงอายุที่ป่วยติดเตียง) จำนวนกว่า ๖๗,๒๘๙ คน ซึ่งเป็นจำนวนที่มากที่สุดต้องการบูรณาการจากทุกหน่วยงานในสังคม ดำเนินการดูแลประชาชนเหล่านี้ ผ่าน รถมอบาย “สิริเวชยาน” ซึ่งเป็นยานบริการทางการแพทย์ที่ได้รับพระราชทานนามจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปัจจุบันมีจำนวน ๒ คัน (จังหวัดนราธิวาส ๑ คัน จังหวัดยะลา ๑ คัน) โดยในปี ๒๖๕๒ เครือข่ายบริการสุขภาพจังหวัดนราธิวาสและจังหวัดยะลา ออกให้บริการผู้ป่วยรวม ๒,๒๒๓ คน ในปี ๒๕๖๓ ศอ.บต. ได้เสนอโครงการจัดทำรถมอบายเคลื่อนที่เพิ่มอีก ๓ คัน ให้ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดปัตตานี สงขลา และสตูล นอกจากนี้ จัดระบบการบริหารจัดการโดยร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกันวางกรอบ และแนวทางการทำงานที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ออกแบบการดูแลผู้พิการที่เน้นถึงความต่อเนื่อง ครบวงจรทั้งกาย-จิตใจ-สังคม มีการจัดทำธนาคารกายอุปกรณ์ โดย ศอ.บต. ร่วมกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุขและอื่นๆ เพื่อให้การช่วยเหลือฟื้นฟูและผู้พิการและครอบครัว ให้สามารถดูแลและช่วยเหลือตนเองได้โดยไม่เป็นภาระต่อสังคม หรือเป็นภาระน้อยที่สุด โดยประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกิจกรรมนาร่อง ในการให้ความช่วยเหลือ คนพิการและครอบครัว เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงบริการและการฟื้นฟูเชิงรุกในกลุ่มเด็กพิการในความรับผิดชอบของศูนย์การศึกษาพิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีจำนวนเด็กพิการที่เข้ารับการศึกษาทั้งในและนอกศูนย์ จำนวนกว่า ๔,๐๐๐ คน โดยสนับสนุนบุคลากรวิชาชีพที่ขาดแคลน (นักกายภาพบำบัด) จำนวน ๑๐ อัตรา เพื่อปฏิบัติงานเชิงรุกและการฟื้นฟูอาชีพให้กับครอบครัวคนพิการที่ตกอยู่ในภาวะยากลำบากในการดำรงชีวิต จำนวน ๔๔ ครอบครัว ในปี ๒๕๖๒ สามารถฟื้นฟูเด็กพิการและให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองไม่น้อยกว่า ๒,๓๐๐ ครอบครัว รวมถึง การนำนวัตกรรมอุปกรณ์ฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการทางสมอง “เก้าอี้สุขใจ” ในปี ๒๕๖๑ จำนวน ๒๐๐ คน และในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๑๒๓ คน “รองเท้าสังัดัด” ในปี ๒๕๖๑ จำนวน ๗ คน และปี ๒๕๖๒ จำนวน ๗๒ คน กำหนดเป้าหมายในปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ปีละไม่น้อยกว่า ๒๐๐ คน

๓) คนไร้สัญชาติ เนื่องจากคนไร้สัญชาติ/ไร้สถานนะทางทะเบียนในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวน ๑๓,๙๐๕ คน (ข้อมูล ณ สิงหาคม ๒๕๖๒) และประชาชนผู้อาศัยอยู่ตามแนวตะเข็บชายแดนไทย-มาเลเซีย ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากผู้มีสัญชาติไทย แต่อยู่ในสถานะไร้ตัวตนทางทะเบียนราษฎร หรือเป็นบุคคลไร้รัฐ ไร้สัญชาติ อีกไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน ศอ.บต. ได้น้อมนำพระราชกระแสรับสั่งของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ในคราวเสด็จพระราชดำเนิน ศอ.บต. เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙ ในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร ทำให้เกิดความเสมอภาคในด้านสิทธิและเสรีภาพตามกฎหมาย สามารถเข้าถึงสวัสดิการภาครัฐ มีความกินดีอยู่ดี ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคม และนำพาสังคมสู่ความสันติสุขภายใต้ความร่วมมือกับกรมการปกครอง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองโกตาบารู ประเทศมาเลเซีย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มดำเนินโครงการในปี ๒๕๖๐ สามารถดำเนินการเพิ่มชื่อในทะเบียนราษฎร/ออกบัตรประจำตัวประชาชนแล้ว รวมจำนวน ๓๓๘ คน สำหรับในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ได้ดำเนินกิจกรรมตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม (DNA) ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และในประเทศมาเลเซีย จำนวน ๑,๑๖๐ คน กำหนดเป้าหมายในปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ปีละ ๑,๐๐๐ คน

๔) ปัญหาแม่และเด็กและปัญหาโภชนาการต่ำในเด็กเล็ก จากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และองค์กร UNICEF ที่พบว่า เด็กในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีปัญหาภาวะทุพโภชนาการ เรื้อรัง (เตี้ยแคระแกร็น) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (ร้อยละ ๑๐.๕) ภาวะทุพโภชนาการ เรื้อรัง มีค่าสูงกว่าร้อยละ ๒๐ ภาวะน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ (ร้อยละ ๖.๗) ปัญหาทุพโภชนาการในเด็ก ๐ - ๕ ปี ยังส่งผลกระทบต่อระบบสุขภาพของเด็ก เห็นได้จากกรณีของเด็ก ๐ - ๕ ปี ที่ป่วยด้วยโรคหัด และเสียชีวิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๙๐) มีภาวะทุพโภชนาการร่วมด้วย นอกจากนี้ ปัญหาด้านอนามัยแม่และเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา สูงเป็นอันดับต้นของประเทศไทย ในทุกปี ศอ.บต.ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ประกอบด้วย

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบล กำหนดแนวทางและกลไกการขับเคลื่อนเพื่อแก้ไขปัญหาและกำหนดพื้นที่นำร่องเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นครอบครัวที่บุตรมีภาวะทุพโภชนาการ จำนวน ๑,๔๐๐ ครอบครัว ได้รับการพัฒนาและเลี้ยงดูบุตรอย่างถูกวิธี ให้เด็กได้รับการฟื้นฟูทางสุขภาพอย่างเหมาะสม มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีพัฒนาการสมวัยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา รองรับการพัฒนาประเทศชาติและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงภายใต้ภาวะการณ์วิกฤตในยุคโลกาภิวัตน์อย่างมั่นคง

แผนงาน/โครงการ

- (๑) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสทางสังคม
- (๒) โครงการดูแลสุขภาพเด็กที่มีปัญหาทุพโภชนาการอย่างครบ

วงจร

- (๓) โครงการป้องกันการเสียชีวิตของแม่ที่ให้นมบุตรในพื้นที่

จชต.

- (๔) โครงการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิที่ตกหล่น

ทางทะเบียนราษฎร

๓) กลยุทธ์ที่ ๓ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

แนวทางกลยุทธ์

สภาพปัญหาของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีหลากหลายมิติ เนื่องจากเป็นพื้นที่พิเศษที่ยึดโยงกับอัตลักษณ์และความเชื่อ สภาพการณ์ที่ปรากฏในปัจจุบันคือ เด็กจำนวนมากเจ็บป่วย/พิการมาจากกำเนิด ซึ่งอาจเกิดการดูแล/สุขภาพของมารดาตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์ ช่วงการศึกษาที่เน้นด้านศาสนาทำให้ขาดโอกาสการประกอบอาชีพ (ต้องปรับสมดุล) ขาดความสามารถด้านภาษาไทย ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ/การสร้างงานในอนาคตกับการจัดหลักสูตรการศึกษาของสถาบันการศึกษาไทยพื้นที่ จึงทำให้ผู้ที่จบการศึกษามีทักษะไม่ตรงความต้องการแรงงาน ซึ่งในห้วงที่ผ่านมา หน่วยงานเกี่ยวข้องทุกด้านได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เยาวชนและประชาชนในพื้นที่ เป็นคนดี มีคุณภาพ และมีโอกาสในสังคมเท่าๆ กับประชาชนส่วนอื่นของประเทศ มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

(๑) การแก้ไขสุขภาพปัญหาโรคที่ติดต่อกันและไม่ติดต่อกัน รวมทั้ง โรคติดต่อ

เรื่องร้องที่อุบัติซ้ำในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การแพร่ระบาดของโรคหัดในพื้นที่ของจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ในปี ๒๕๖๒ ให้มีผู้ป่วยโรคหัดกว่า ๕,๔๐๐ คน และเสียชีวิต ๓๔ คน ส่วนใหญ่เป็นเด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี ไม่มีประวัติการได้รับวัคซีน หรือได้รับวัคซีนไม่ครบตามเกณฑ์ และมีภาวะทุพโภชนาการ โดยที่ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลมีภาวะแทรกซ้อนด้วยอาการปอดอักเสบ คลื่นไส้ อาเจียน และอื่นๆ สถานการณ์โรคดังกล่าว ศอ.บต. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ประกอบด้วย กอ.รมน.ภาค ๔ สน. สถาบันการศึกษาภาครัฐ ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน และภาคประชาชน กำหนดแนวทาง

และขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายให้พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็น **“พื้นที่ปลอดโรคหัดภายในปี ๒๕๖๓”** ดำเนินการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคหัดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และจัดตั้งศูนย์ประสานงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคหัดขึ้น รวมถึง ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทุกภาคส่วนในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโรคหัดและการรับบริการวัคซีนผ่านสื่อบุคคล วิทยุ และอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การแพร่ระบาดของโรคมียุทธศาสตร์ลดลง กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงการบริการวัคซีนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าประชาชนส่วนหนึ่งที่ป่วยเบี่ยง ไมยินยอมนำบุตรเข้ารับบริการฉีดวัคซีน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการระบาดของโรคที่สามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีนอื่นตามมาในอนาคต จึงจำเป็นต้องยิ่งที่ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาในมิติต่าง ๆ โดยเฉพาะการทำงานเชิงรุก เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้องแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง วางมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากโรคระบาดที่สามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีนป้องกันโรค เพื่อลดปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเสียชีวิต เช่น การแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการในเด็ก ๐ - ๕ ปี การสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องของผู้ปกครอง ในการเข้ารับการรักษาตัวในสถานพยาบาล การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพให้ผู้ปกครองเด็กสามารถดูแล และจัดการกับปัญหาทางสุขภาพได้อย่างถูกต้อง รวมถึง การ บูรณาการภารกิจให้กับผู้นำศาสนา สถานศึกษา เป็นกำลังหลักในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเชื่อ และการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ถูกต้องตั้งแต่วัยเรียน วัยเจริญพันธุ์ ผ่านกระบวนการเรียนการสอน และหลักสูตรก่อนแต่งงานตาม หลักศาสนาอิสลาม เป็นต้น

(๒) การพัฒนาความสามารถด้านภาษาไทย ตามพระราชดำริของสมเด็จพระ

พระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการพัฒนาความสามารถด้าน ภาษาไทยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ศอ.บต. ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดทำโครงการนำร่องพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ๒๐ แห่ง โดย จัดหาครูสอนภาษาไทยที่มีความรู้ จบการศึกษาด้านภาษาไทยโดยตรง ไปประจำทุกโรงเรียน และมีการ ฝึกอบรม/ติวเข้ม การสอนทุกรูปแบบ ประเมินผลทุกกระยะ ซึ่งจากผลการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ปรากฏว่ามีพัฒนาการที่สูงขึ้นอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ยังได้ให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความดูแล ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขยายผลการใช้สื่อสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อ ตามช่วงวัย การใช้ภาษาไทยให้กับเด็กก่อนวัยเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทยได้ทั้งในทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยปรับรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองและชุมชน

(๓) การพัฒนาทักษะด้านภาษาและความพร้อมให้กับนักเรียนที่ประสงค์

จะไปเรียนต่อต่างประเทศ เนื่องจากนักศึกษาไทยที่ไปเรียนต่างประเทศ (ณ ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๒๕ ประเทศ) ไม่ได้เตรียมตัวด้านภาษา จึงทำให้ต้องเสียเวลาในการเรียนภาษาในต่างประเทศก่อนเข้ามหาวิทยาลัย บางคน ทดสอบภาษาไม่ผ่านเกณฑ์ต้องใช้เวลาเรียนภาษา ๑ - ๒ ปี ศอ.บต.ร่วมกับหน่วยงานเกี่ยวข้องอบรมภาษา

ให้กับนักเรียน ม.๕ - ม.๖ ที่จะไปเรียนต่างประเทศ โดยให้การอบรม ๔ ภาษาคือ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาอาหรับ และภาษาอินโดนีเซีย รวมทั้งแนะแนวการศึกษาและสร้างโอกาสการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ยังได้นำนักเรียนไปฝึกทักษะและประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษโดยตรงกับนักศึกษาไทยและต่างชาติในมหาวิทยาลัยตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย ๕ มหาวิทยาลัย ณ รัฐปีนัง

(๔) การเชื่อมต่อและบูรณาการการพัฒนาเศรษฐกิจกับการศึกษา เพื่อให้สามารถผลิตเยาวชนตรงความต้องการภาคแรงงานในอนาคต หรือสามารถเป็นผู้ผลิตและเป็นผู้ประกอบการด้วยตนเอง ศอ.บต.ร่วมกับหลายหน่วยงานวางระบบการประสานงาน/ประสานข้อมูลให้เกิดความเป็นเอกภาพหรือ “ไร้รอยต่อ” ในลักษณะของการทำข้อตกลงความร่วมมือ หรือคณะทำงานร่วมกัน ซึ่งดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๖๒

(๕) การพัฒนาทักษะอาชีพให้กับประชาชนในวัยทำงาน เป็นการสนับสนุนให้กับเยาวชนที่ไม่งานทำ หรือประชาชนที่มีรายได้น้อย ผ่านการอบรมระยะสั้นในหลายโครงการ เช่น โครงการฝึกอาชีพ ณ ศูนย์ฝึกอาชีพพระราชทาน (๓ แห่ง) การฝึกอาชีพให้กับเยาวชนที่ผ่านการบำบัด/เลิกยาเสพติด การฝึกอาชีพตัดเย็บให้กับแม่บ้าน (ตรงความต้องการตลาด) การฝึกอบรมการประกอบอาหารฮาลาล เป็นต้น

(๖) การดูแลสุขภาวะของประชากรทุกช่วงวัย ดำเนินการเสริมสร้างให้ประชาชนมีสุขภาวะที่ดี และมีความรอบรู้ด้านสุขภาวะ ควบคู่กับการส่งเสริมความตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพให้กับพ่อแม่ และผู้ดูแลเด็กเพื่อการพัฒนาบทบาทความเป็นพ่อเป็นแม่ การอบรมเลี้ยงดูบุตรและบทบาทของครอบครัว และพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาวะที่ดี เพื่อร่วมสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและปลอดภัยในครอบครัว ชุมชน และสังคม ตลอดจนสนับสนุนให้ชุมชนเป็นฐานในการเสริมสร้างสุขภาวะที่ดี เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพ

(๗) จัดระบบการศึกษาและพัฒนาการเกษตร สืบเนื่องจากพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๐ ได้มีพระราชดำรัสให้ ศอ.บต.ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าไปส่งเสริม และขยายผลการดำเนินงานโครงการ “ครัวโรงเรียนสู่ครัวบ้าน” เพื่อมุ่งเน้นการลดสารเคมีในการทำเกษตร และทำให้ทั่วถึงไปยังประชาชนในพื้นที่ ศอ.บต. ได้ขับเคลื่อนกิจกรรมขยายผลตามแนวพระราชดำริฯ โครงการอาหารกลางวัน “ครัวโรงเรียน สู่ ครัวบ้าน” ตามหลักหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างนักเรียนต้นแบบที่สามารถนำความรู้ ด้านการเกษตรที่ได้จากโรงเรียน ไปทำที่บ้านจนเกิดผลเป็นที่ประจักษ์ และเป็นแบบอย่างให้กับชุมชนได้ นอกจากนี้ ศอ.บต. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้คัดเลือกเด็กนักเรียนที่สนใจและรักในการทำเกษตร โดยใน ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ มีเด็กเข้าร่วมกิจกรรมจากจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา จำนวน ๒๖๘ คน มีผลการดำเนินงานระดับดีเยี่ยม จำนวน ๒๖ ราย ซึ่งเด็กนักเรียนที่มีคะแนนสูงสุด ๑๐ ลำดับแรกในแต่ละปี นำเข้าเฝ้าและรับรางวัลจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในคราวเสด็จเยือน ศอ.บต. ห้วงเดือนกันยายนของทุกปี

นอกจากนี้ ยังได้ต่อยอดผ่านโครงการนักเรียนเกษตรดีเด่นเงินรางวัลพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นเรื่องการทำเกษตรในวัยประถมศึกษา ศอ.บต. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดสรรทุนการศึกษาให้จนจบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย วางแผนการพัฒนาในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้ง ๖ แห่ง รวมทั้งการบริหารจัดการงานธุรกิจเกษตรในภาคเอกชน จัดหาโควตาการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของรัฐ สาขาเกษตร ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และในระยะต่อไป จะได้เสนอคณะรัฐมนตรี จัดสรรโควตาตำแหน่งราชการในส่วนของเกษตรอำเภอเพื่อให้นักเรียนเหล่านี้ไปบรรจุและพัฒนางานเกษตรฐานรากบ้านเกิดของตนเอง

แผนงาน/โครงการ

- (๑) โครงการเสริมการพัฒนาการศึกษาภาษาไทยในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (รร.ตชด.)
- (๒) โครงการพัฒนาทักษะด้านภาษานานาชาติ
- (๓) โครงการขยายผลการพัฒนาตามแนวทางพระราชดำริและตามรอยพระยุคลบาท

๔.๕.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการภาครัฐที่สอดคล้องกับพื้นที่ วิถีความยั่งยืน

๔.๕.๓.๑ เป้าหมาย

- ๑) เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้นแบบของประเทศไทยในการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกชั้นตอน
- ๒) เพื่อให้การบูรณาการทำงานของหน่วยงานภาครัฐต้องมีประสิทธิภาพ (ไร้รอยต่อ) มีความโปร่งใส ปลอดภัยและประเพณีนิยม บริการประชาชนรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งบุคลากรภาครัฐเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรม เป็นมืออาชีพ

๔.๕.๓.๒ ตัวชี้วัด

- ๑) ระดับการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกชั้นตอนเพิ่มมากขึ้น
- ๒) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐเพิ่มขึ้น
- ๓) จำนวนข้อร้องเรียนเรื่ององค์กรภาครัฐทุจริตและประพฤติมิชอบลดน้อยลง

๔.๕.๓.๓ แนวทาง/กลยุทธ์การดำเนินงานที่สำคัญ ๓ กลยุทธ์ ดังนี้

- ๑) กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางกลยุทธ์

ด้วยความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเป็นโอกาสของการพัฒนาในหลายด้านทั้งการผลิตอาหาร พลังงาน การท่องเที่ยว ดังนั้นจึงต้องวางระบบการพัฒนาที่ไม่ทำลาย หรือไม่ใช่ทรัพยากรในการผลิตเกินกว่าความสามารถในการทดแทน/ฟื้นฟู มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

(๑) การพัฒนาเศรษฐกิจที่เกื้อหนุนกับการฟื้นฟูสภาพป่า หรือป่าชายเลน
เช่น โครงการปลูกไม้พืชเศรษฐกิจแห่งอนาคต เป้าหมาย ๑ ล้านไร่ในปี พ.ศ.๒๕๖๕ เพื่อนำต้นไม้ไปแปรรูปเป็นชีวมวลอัดเม็ด นำไปใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า ทดแทนพลังจากจากถ่านหิน/ฟอสซิล ซึ่งสามารถลดปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ ที่เป็นสารเพิ่มความร้อนของภาวะเรือนกระจก และการปลูกไม้ก็เป็นฟื้นฟูความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์ ดินและน้ำ สำหรับป่าชายเลนก็มีโครงการเมืองปุทะเลโลก ซึ่งมุ่งเน้นการฟื้นฟูป่าชายเลนและนากุ้งร้างเพื่อเลี้ยงปูทะเล เป้าหมายปี พ.ศ.๒๕๖๗ จำนวน ๒ แสนไร่ เพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่า และชายฝั่งทะเลให้กับจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เท่ากับหลายสิบปีที่ผ่านมา

(๒) การวางระบบการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตเมือง/ชุมชน ปัจจุบันการขยายตัวของชุมชนเมือง รวมทั้งการพัฒนารองรับการท่องเที่ยว จำเป็นต้องวางระบบการบริหารจัดการขยะตั้งแต่ในระยะต้น โดยเฉพาะเมืองต้นแบบการท่องเที่ยว อ.เบตง จ.ยะลา เป็นต้น

(๓) การปลูกจิตสำนึกในการลดการใช้พลาสติกเพื่อลดภาวะโลกร้อน
เนื่องจากพลาสติกเป็นสารที่ย่อยสลายยาก ในอดีตยังไม่เห็นผลกระทบจากการใช้พลาสติกที่ชัดเจน แต่ปัจจุบันเกิดผลกระทบเป็นที่ประจักษ์โดยเฉพาะในทะเล แม่น้ำ แหล่งน้ำ ดังนั้น ทุกส่วนต้องวางระบบการบริหารจัดการการลด/เลิกใช้พลาสติก โดย ศอ.บต. ได้จัดทำโครงการลดการใช้พลาสติก ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ.๒๕๖๒ เป็นต้นมา

แผนงาน/โครงการ

(๑) การรณรงค์เพื่อลดพฤติกรรมของบุคลากรภาครัฐ ลดการใช้พลาสติกในหน่วยงานให้เป็นร้อยละ ๐

(๒) การบริการจิตสาธารณะของบุคลากรภาครัฐ

(๓) การบริการจิตสาธารณะของบุคลากรภาครัฐ และเครือข่าย

๒) กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาภายใต้การมีส่วนร่วม

แนวทางกลยุทธ์

การพัฒนาที่ยั่งยืน ต้องการการมีส่วนร่วมของทุกคนในชุมชน/สังคม เพื่อที่จะได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมรับประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล รวมทั้งป้องกันความขัดแย้งในสังคม ดังนั้น การพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

(๑) การขับเคลื่อนงานภาคประชาสังคม เนื่องจากปัจจุบันมีองค์กรภาคประชาสังคม องค์กรไม่หวังผลกำไร ทำงานในพื้นที่กว่า ๕๐๐ องค์กร จึงจำเป็นต้องบูรณาการให้องค์กรเหล่านี้มีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างแท้จริง ในหัวที่ผ่านมานี้ ศอ.บต.และหน่วยงานเกี่ยวข้อง ได้จัดตั้งเป็นคณะทำงาน

ร่วมดำเนินงานในหลายด้าน อาทิ ศูนย์ประสานงานด้านเด็กและสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์ช่วยเหลือ เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการจัดตั้งพื้นที่สันติสุข ขนาดเล็ก เป็นต้น

(๒) การวางระบบการมีส่วนร่วมการพัฒนาของประชาชนในพื้นที่

เนื่องจากที่ผ่านมา การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เพื่อเสนอความต้องการหรือสะท้อนปัญหา มีหลายช่องทาง แต่การดำเนินงานอาจจะไม่ต่อเนื่องหรือยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ศอ.บต.ได้นำร่องการจัดตั้ง “ศูนย์ประสานการพัฒนาประจำพื้นที่ (ระดับตำบล)” โดยใช้บุคลากรจากบัณฑิตอาสา และจิตอาสาด้านการพัฒนา ทำหน้าที่รวบรวมความต้องการของประชาชนหรือสะท้อนปัญหา หรือความก้าวหน้าการดำเนินงานของรัฐ เป็นต้น เพื่อขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรมตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

(๓) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ในระยะยาว เนื่องจากการพัฒนาทุกมิติจำเป็นต้องกำหนดทิศทาง วางแผน จัดทำโครงการ ดังนั้น การดำเนินงานจึงจำเป็นต้องให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งหน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานในพื้นที่ สถาบันการศึกษา หน่วยงานวิจัย ตัวแทนภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ซึ่งหวังที่ผ่านมา ในการจัดทำแผนพัฒนาแต่ละด้าน ศอ.บต.ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประชุม สัมมนา ระดมความคิดเห็น เพื่อจัดทำแผนงาน โครงการภายใต้การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

แผนงาน/โครงการ

(๑) โครงการจัดตั้งศูนย์ประสานการพัฒนาประจำพื้นที่ (ระดับตำบล)

(๒) โครงการ Youth Education Zone

(๓) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคม

(๔) การขับเคลื่อนบทบาทคณะกรรมการที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓) กลยุทธ์ที่ ๓ การปรับระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้ตอบสนองต่อการพัฒนาและบริบทของพื้นที่

แนวทางกลยุทธ์

เพื่อให้การพัฒนาและบริหารจัดการของรัฐเกิดประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์กับประชาชนอย่างแท้จริง และไม่เป็นช่องว่างที่จะก่อให้เกิดเงื่อนไขใหม่ จึงต้องปรับระบบการบริหารจัดการในพื้นที่ภาคใต้หลายด้าน มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

(๑) การพัฒนาศักยภาพของข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่รัฐทุกส่วน ให้มีความเข้าใจสถานการณ์ บริบทของสังคมในพื้นที่ และเข้าถึงต้นตอ/รากเหง้าของปัญหา รู้วิธีการแก้ปัญหาอย่างแท้จริง เป็นต้น

(๒) การปรับระบบ/รูปแบบการให้บริการภาครัฐให้รวดเร็ว คล่องตัว มีประสิทธิภาพ เนื่องจากพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างห่างไกลจากศูนย์กลางการปกครองที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งการอนุมัติ อนุญาตในกิจการต่างๆส่วนใหญ่ดำเนินการที่ส่วนกลาง/กระทรวง เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ศอ.บต. ได้ร่วมกับหลายหน่วยงาน “ศูนย์ประสานงานและบริการการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ (ONE START ONE STOP FOR DEVELOPMENT CENTRE : OSOS)” ในด้านต่าง ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน การเริ่มต้นธุรกิจ การดำเนินธุรกิจ/เกิดปัญหาทางธุรกิจ การบริการด้านแรงงาน เป็นต้น โดยใช้สถานที่อาคารศูนย์ราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่าง นอกจากนี้ ยังปรับรูปแบบการประสานงาน/ติดต่อราชการในระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เกิดความสะดวกกับประชาชน

(๓) การนำระบบการศึกษาวิจัยมาเป็นแนวทางสำคัญในการริเริ่ม ทดลอง นำร่องโครงการสำคัญๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในทุกมิติ โดย ศอ.บต. ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยสนับสนุนการวิจัย เช่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เพื่อสนับสนุนงบประมาณการศึกษาวิจัยไปยังสถาบันการศึกษาที่มีศักยภาพและความโดดเด่นการวิจัยเฉพาะเรื่อง รวมถึง มหาวิทยาลัยทั้งในและนอกพื้นที่ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม โดยเฉพาะการพัฒนาต่อยอดสินค้าและบริการที่เป็นความต้องการของตลาด เพื่อให้ได้รูปแบบสินค้าและบริการที่เป็นความต้องการของผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๔) ศึกษาวิจัยแนวทางและวิธีการการบังคับใช้พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๕๓ ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยสถาบันการศึกษาทั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนโดยสูงสุดและให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย รวมทั้งการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนให้ประสานและเชื่อมโยงการทำงานซึ่งกันและกัน เพื่อให้ประโยชน์เกิดขึ้นกับพื้นที่และประชาชนโดยสูงสุด

(๕) จัดตั้งสถาบันพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายพลเรือนจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมและพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายพลเรือนและผู้นำทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบ ครบวงจรบนฐานข้อมูล งานวิชาการ วิจัยและพัฒนา รวมทั้งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการจัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งคัดเลือกข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และประชาชนที่ปฏิบัติหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางราชการ ผู้มีความรู้ ความสามารถ มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ เข้ารับพระราชทานเกียรติบัตร และเข็มที่ระลึกจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๑ โดยมีผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นและเข้ารับพระราชทานเกียรติบัตรและ
เข็มที่ระลึกแล้ว จำนวน ๗๕๙ คน

แผนงาน/โครงการ

- (๑) โครงการบริหารจัดการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
ชายแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (๒) โครงการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่รัฐและบุคลากรในพื้นที่
จังหวัดชายแดนภาคใต้
- (๓) โครงการประสาน เร่งรัด ผลักดันและติดตามประเมินผลการ
ปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ
- (๔) โครงการศึกษาวิจัยแนวทางและวิธีการการบังคับใช้
พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๕๓ ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

๕. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ รวม ๙ เรื่อง คือ

- ๕.๑ ฐานข้อมูลทั้งด้านความมั่นคงและการพัฒนาในทุกมิติต้องแม่นยำทั้งในเชิงพื้นที่และ
บุคคล/กลุ่มบุคคล
- ๕.๒ การกำหนดเป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ต้องเป็นทิศทางเดียวกัน
- ๕.๓ ต้องมีกลไก และพัฒนาระบบที่บูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานรัฐอย่างแนบสนิท
โดยการ มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน และยึดโยงในลักษณะประชารัฐ (ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาค
ประชาสังคม ภาคประชาชน)
- ๕.๔ ต้องมีการบังคับวิธระดับปฏิบัติให้รองรับกับนโยบายอย่างต่อเนื่อง
- ๕.๕ ต้องมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง
- ๕.๖ ต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐ และเจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และสถานการณ์
ควบคู่กัน
- ๕.๗ เจ้าหน้าที่รัฐต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้อง และเข้าถึงปัญหาที่แท้จริง พร้อมทั้งต้องมีความ
รับผิดชอบต่อหน้าที่ต่อสังคม และต่อกันและกัน (Accountability)
- ๕.๘ ผู้บริหารของทุกภาคส่วนต้องสนับสนุนการดำเนินการที่มุ่งสู่เป้าหมายการสร้างสังคมที่
สันติสุข
- ๕.๙ การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องมุ่งให้ตอบสนองต่อทางด้านความ
มั่นคง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานระยะที่ ๓ ของ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. คือการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ให้เกิดขึ้นโดยเร็ว
